

Publikator

ROK 2025 nr 2 (91)

artykuły informacyjne i dydaktyczne dla nauczycieli

Wydawca:
MODN w Ełku
ISSN 1641-8085

W NUMERZE:

Agnieszka Chaberska
Rozwijanie więzi społecznych w ramach integracji międzypokoleniowej.

s. 2

ks. Tomasz Rożek
*Małżeństwo – ale jakie?
Refleksje z katechezy dla młodzieży licealnej*

s. 5

Kamil Jura
Melodia zamiast krzyku. Jak muzyka pomaga przedszkolakom radzić sobie ze złością

s. 7

Aldona Lemieszek
Żagle, pasja i edukacja.

s. 9

Mediacje jako sposób rozwiązywania konfliktów w szkole. Relacja z konferencji regionalnej

s. 10

Krzysztof Piłat
Edukacja przez wzruszenie i zaangażowanie. Lekcja w klasie 3c SP1 w Ełku z okazji 600-lecia Ełku

s. 11

Joanna Sałek
Codzienna obserwacja – źródło innowacji wspierających rozwój każdego dziecka

s. 12

Krzysztof Piłat
Do czytania i do pracy. Recenzja książki „Opowiadania o ołówku” Pawła Iwanowskiego. Między bajką terapeutyczną, powiastką filozoficzną a narracją edukacyjną

s. 13

Krzysztof Piłat
Storytelling i gamifikacja na zakończenie roku szkolnego. Po co mistrzowie, certyfikaty, statuetki i stylizowane historie?

s. 15

Kamil Sokołowski, Krzysztof Piłat
Opracowanie i wdrożenia modelu kształcenia zawodowego we współpracy z branżą geodezyjną

s. 17

VII Zjazd Doradców Metodycznych

s. 20

Polak sięga gwiazd. Nie tylko w marzeniach

s. 22

Teresa Truchan
Ucz przed potrzebą, nie po fakcie. Nowy przedmiot – edukacja zdrowotna

s. 23

Edyta Musialik
Wiersze AAC Jana Brzechwy

s. 24

WYDAWCA:

Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Ełku, 19-300 Ełk, ul. 11 Listopada 24
87 621 10 71, www.modn.elk.pl, modn@elk.edu.pl

Redaktor naczelny: Krzysztof Piłat

Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów w nadesłanych materiałach.

Redakcja nie odpowiada za treść reklam i ogłoszeń.

Rozwijanie więzi społecznych w ramach integracji międzypokoleniowej – ważny aspekt kształtowania kompetencji kluczowych u dzieci

Przedszkole Miejskie Niezapominajka w Orzyszu

Czy integracja międzypokoleniowa ma sens?

Widząc, jak dzieci uczą się w naturalnym kontekście społecznym, a osoby starsze czują się potrzebne i doceniane, nauczyciel ma poczucie sensu swojej pracy i realnego wpływu na rozwój społeczny wychowanków. Przyjmując nowe dzieci do przedszkola, zwraca się uwagę przede wszystkim na integrację nowej grupy, aklimatyzację dzieci czy po prostu realizację podstawy programowej z najmłodszymi. Oczywiście to niezwykle ważne i priorytetowe. Przedszkolaki powinny móc miło się zaaklimatyzować, polubić z wychowawczynią, poznać nowe najbliższe środowisko, a później dzięki wychowawcy poznawać i otwierać się „na nowe”. Tym „nowym” może być poznawanie grup ludzi, które znajdują się w bliskim otoczeniu, ale nie chodzi mi o grupy zawodowe. Mam nadzieję, że opisany przeze mnie przykład Przedszkola Miejskiego Niezapominajka w Orzyszu pokaże, jak można łączyć różne pokolenia w atmosferze wzajemnego zrozumienia i szacunku.

Początki współpracy – zaczęło się od kartek

Przedszkole Miejskie Niezapominajka w Orzyszu stało się miejscem, które z wielką sympatią i ochotą odwiedzają seniorzy, a właściwie seniorki zgromadzone w Klubie Seniora działającym przy Polanie Kultury w Orzyszu. Od czego się zaczęło? Najpierw w 2018 r. był pomysł

dostarczenia kartek okolicznościowych przygotowanych przez przedszkolaki członkom i członkiniom Klubu Seniora z okazji Dnia Seniora. Wywołało to wielkie zadowolenie seniorów. Okazało się, że pamiętali o nich najmłodszy mieszkańcy Orzysza i okolic, a nie tylko przedstawiciele organu prowadzącego, jak to do tej pory bywało. W przepływie wdzięczności po kilku dniach seniorki odwiedziły przedszkolaki i przyniosły im słodkości. Spotkanie było bardzo miłe i pełne serdeczności.

Wspólne świętowanie – od tańców do występów artystycznych

Później co roku seniorki starały się zapraszać przedszkolaki do swojego Klubu Seniora z okazji swojego święta, przygotowując dzieciom szereg atrakcji: były poczęstunki, wspólne tańce w kółku, śpiewanie piosenek, zabawy na dywanie, które panie pamiętały z czasów, gdy ich dzieci były małe. Kolejną okazją do wspólnego świętowania był Dzień Babci i Dzień Dziadka. Przedszkolaki pod kierunkiem wychowawczyń przygotowały występ artystyczny, na który zaprosiły nie tylko swoje babcie i dziadków, ale również panie z Klubu Seniora. Przygotowany występ wywołał łyż wzruszenia wśród przybyłych gości. Były wspólne pamiątkowe zdjęcia, rozmowy, uściski.

Czytanie łączy pokolenia – akcja inspirowana ideą „Cała Polska czyta dzieciom”

Innym pomysłem okazała się propozycja wychowawczyń skierowana do senierek, polegająca na cyklicznej akcji czytania dzieciom w grupach przedszkolnych na zasadach podobnych do akcji „Cała Polska czyta dzieciom”. Temat podjęła szybko pani Teresa Kaca – seniorka bardzo zaangażowana w działalność Klubu Seniora, polonistka z olbrzymim stażem, wieloletnia wicedyrektor szkoły, osoba o wielce empatycznym sercu. Co tydzień lub co dwa tygodnie kilka babć pojawiało się w przedszkolu z wybraną przez siebie pozycją książkową, by przygotowane fragmenty prezentować dzieciom.

Co rusz przedszkole odwiedzały inne seniorki, które chciałyby czytać dzieciom. W przedszkolu wszyscy już przywykli do takich spotkań i po prostu na nie czekali. Panie seniorki czuły się bardzo odpowiedzialne za kontakty z dziećmi, z przejęciem zapowiadały swoją nieobecność, jeżeli taka miała się pojawić, zwykle prosząc o przełożenie spotkania niż jego odwołanie. Panie wychowawczynie wyczekiwały senierek, co jakiś czas przygotowując im z dziećmi symboliczne laurki. Tak trwało to systematycznie do czasu pandemii, która wprowadziła ograniczenia w kontaktach przedszkolaków z osobami z zewnątrz. Mimo to chęć współpracy nie wygasła i akcja czytania w przedszkolu nadal trwa.

Legendarne spotkania – „Pogwarki dziadka Otto”

Po pewnym czasie pojawiła się nowa okazja do spotkań międzypokoleniowych. Z okazji 295. rocznicy nadania praw miejskich Orzyszowi Klub Seniora przy Polanie Kultury w Orzyszu stworzył projekt pt. „Pogwarki dziadka Otto”, mający na celu przybliżenie mieszkańcom – nie tylko tym dorosłym, ale również dzieciom – historii naszej ziemi. Grupę docelową projektu stanowiły m.in. dzieci 5-i 6-letnie z Przedszkola Miejskiego Niezapominajka w Orzyszu.

Seniorki z panią Teresą Kaca na czele ponownie odwiedzały przedszkolaki, tym razem zapoznając je z „Pogwarkami dziadka Otto”, czyli legendami z terenu Orzysza i o Orzyszu. W ten sposób kolejne pokolenia naszych małych podopiecznych miały okazję spotykać się z seniorkami.

Kreatywna pomoc – seniorki szyją stroje dla dzieci

Później ze strony senierek padł pomysł, że uszyją przedszkolakom stroje, które będzie można wykorzystać w ramach przygotowywania różnych przedszkolnych uroczystości (2022 r.). W ten sposób babcie, bardzo inspirowane przez panią Teresę Kaca, pojawiały się w przedszkolu coraz częściej. Pobrały miary, uszyły maluchom spódniczki, przygotowały chłopcom ozdobne eleganckie pasy do spodni. Wszystko oczywiście nieodpłatnie i z własnej inicjatywy. Prezentacja uszytych strojów miała miejsce podczas uroczystości 11 listopada. Ubrane w jednolite stroje dzieciaczki wyglądały przepięknie. Później stroje zostały wykorzystane w czasie przedszkolnego konkursu piosenki patriotycznej czy Dnia Dziecka. Były wykorzystywane przez różne grupy dzieci i w różnych latach. W ten sposób współpraca z seniorkami się zacieśniła. W rozmowach wspominały, że bardzo cieszy je fakt, że oprócz kontaktu na żywo z dziećmi, miały okazję zostawić po sobie coś namacalnego, co ma służyć kolejnym grupom dzieci.

Działamy razem – seniorki wspierają przedszkolny wolontariat

Nasze przedszkole bardzo systematycznie uczestniczy w akcjach wolontariackich mających na celu wsparcie dzieci potrzebujących pomocy. Wspieraliśmy m.in. Natana z Orzysza i inne dzieci z powiatu piskiego, zbierając plastikowe nakrętki czy kasztany. W roku 2024 seniorki przywiozły do przedszkola kilka worków kasztanów, informując, że chętnie wspomogą nas w tym działaniu, ponieważ ważną wiedzą, że dzieciom zależy, aby ubierać jak najwięcej.

Wskazówki dla innych – jak skutecznie łączyć pokolenia

Myślę, że przy integracji międzypokoleniowej przedszkolaki – seniorzy istotnych jest kilka wskazówek:

Organizacja regularnych spotkań: ważne jest, aby stworzyć stały harmonogram spotkań między dziećmi a seniorami, np. poprzez cykliczne wizyty senierek.

Wspólne akcje i projekty: angażowanie obu grup w różnorodne projekty, takie jak czytanie książek, wspólne świętowanie, pozwala na wzajemne uczenie się i dzielenie doświadczeniami.

Tworzenie przestrzeni do dialogu: umożliwienie dzieciom i seniorom dzielenia się swoimi historiami, doświadczeniami i umiejętnościami może prowadzić do głębszego zrozumienia i więzi.

Podkreślanie wartości międzypokoleniowych:

w programie przedszkola warto uwzględnić tematy związane z szacunkiem do osób starszych, ich doświadczeniem oraz mądrością.

Wspieranie inicjatyw seniorów: zachęcanie seniorów do inicjowania działań: szycie strojów czy organizowanie zabaw, sprawia, że czują się one doceniane i ważne.

Projekty międzypokoleniowe: tworzenie projektów, w których dzieci i seniorzy wspólnie pracują nad określonym celem, np. sadzenie roślin, tworzenie ogrodu.

Integracja międzypokoleniowa bez przedszkola staje się coraz trudniejsza z kilku powodów:

Zmiana stylu życia i modelu rodziny. Rozproszenie geograficzne rodzin, dziadkowie nie mieszkają już pod jednym dachem z wnukami, kontakty są rzadsze.

Szybkie tempo życia i brak czasu. Zarówno rodzice, jak i dziadkowie są często zapracowani lub zaangażowani w inne obowiązki, co ogranicza możliwość regularnego uczestnictwa w życiu przedszkolnym dziecka.

Zmiany społeczne i technologiczne. Różnice pokoleniowe pogłębiają się przez szybki rozwój technologii, co może powodować trudności w komunikacji i wzajemnym zrozumieniu między dziećmi a seniorami.

Brak systemowych rozwiązań. Programy edukacyjne rzadko uwzględniają działania integrujące pokolenia, tworząc okazje do spotkań i współpracy ze starszymi.

Oto zalety prowadzenia integracji międzypokoleniowej w przedszkolu z punktu widzenia nauczyciela:

Wzbogacenie procesu wychowawczo-dydaktycznego. Działania międzypokoleniowe urozmaicają codzienny rytm pracy przedszkola i stwarzają okazję do realizacji celów wychowawczych w sposób praktyczny i naturalny.

Rozwijanie empatii i szacunku u dzieci. Kontakt ze starszymi uczy dzieci cierpliwości, zrozumienia i akceptacji odmienności – emocjonalnej, fizycznej czy pokoleniowej. Buduje postawy otwartości i wrażliwości.

Wzajemna wymiana doświadczeń i wartości. Seniorzy dzielą się swoją wiedzą, historiami, umiejętnościami (np. rękodziełem, śpiewem, opowieściami), co wzbogaca treści edukacyjne. Dzieci z kolei wnoszą radość, energię i świeżość.

Budowanie więzi społecznych. Integracja międzypokoleniowa sprzyja budowaniu relacji opartych na

wzajemnym zaufaniu i wsparciu, nie tylko w grupie dzieci, ale również między przedszkolem a lokalną społecznością.

Podnoszenie prestiżu i otwartości placówki. Organizowanie spotkań międzypokoleniowych zwiększa zaangażowanie rodziców i dziadków w życie przedszkola, poprawia wizerunek i sprzyja integracji środowiska lokalnego wokół ważnych spraw.

Integracja międzypokoleniowa w przedszkolu – wspólna droga do budowania więzi.

Integracja międzypokoleniowa to nie tylko sposób na wzbogacenie życia przedszkolaków, ale także na tworzenie silnych więzi społecznych, które mogą trwać przez całe życie. Warto podejmować takie inicjatywy, ponieważ przynoszą one korzyści całej społeczności, zarówno najmłodszym, jak i seniorom. Współpraca dzieci z osobami starszymi może być realizowana długofalowo, pod warunkiem zaangażowania obu stron. Wydaje się, że szczególnie ważna jest tu aktywność seniorów, którzy, mając świadomość, że są mile widziani, chętniej odpowiedzą na zaproszenia do wspólnego działania. Warto im dawać jasny sygnał, że ich obecność w przedszkolu jest potrzebna i cenna. Małe dzieci to wdzięczni partnerzy do rozmów i kontaktów – czerpią radość z możliwości obcowania z innymi i potrafią pięknie tę radość okazywać. Istotne jest jednak, by również z drugiej strony pojawiła się otwartość i chęć współpracy. W naszym przedszkolu wyjątkową rolę w budowaniu tej międzypokoleniowej więzi odegrała pani Teresa Kaca. To ona zainicjowała i przez długi czas podtrzymywała kontakt z seniorami, włączając w swoje działania kolejne seniorki, za co jesteśmy ogromnie wdzięczni.

**Mali i duzi –
razem tworzymy
mądrzejszy świat**

Małżeństwo – ale jakie?

Refleksje z katechezy dla młodzieży licealnej

Potrzeba programu nauczania o małżeństwie

Instytucja małżeństwa, zarówno w prawie kościelnym, jak i państwowym, odnosi się do relacji pomiędzy mężczyzną a kobietą. Współczesna młodzież dorasta w świecie pełnym zmian i niepewności, często zadając sobie pytania o przyszłość, rodzinę, odpowiedzialność. Jednym z najważniejszych tematów stających na drodze ku dorosłości jest decyzja o małżeństwie – czy to tylko formalność, czy też powołanie, które niesie konsekwencje na całe życie?

Z tych powodów powstał program zajęć, który realizowałem podczas katechezy w klasach maturalnych liceum ogólnokształcącego. Była to odpowiedź na zapotrzebowanie duszpasterskie, nie tylko w parafii, ale także w wielu rodzinach, które sygnalizowały potrzebę rzetelnej edukacji w zakresie małżeństwa. Często też uczniowie pytali o kwestie nieważności małżeństwa – pytania, które dotąd rzadko były poruszane wprost w edukacji religijnej. Dlatego w trakcie zajęć nie ograniczaliśmy się do ogólnych założeń, lecz podejmowaliśmy konkretne przepisy i sytuacje, które pomagają zrozumieć, czym małżeństwo naprawdę jest i co może je unieważnić.

Przedstawiam ramowy plan programu nauczania na temat małżeństwa. Materiał koncentruje się na opublikowaniu w całości *Małżeństwo – ale jakie?* autorstwa ks. dra Józefa Doliny, ówczesnego Oficjała Sądu Biskupiego w Elku; przesłanek ks. dra Edwarda Zakrzewskiego, sędziego Sądu Biskupiego Diecezji Elckiej; dochodzą do tego przykłady z mojej pracy w Sądzie Biskupim i z pracy duszpasterskiej.

Program składa się z poszczególnych rozdziałów:

1. Definicje małżeństwa wg Kodeksu prawa kanonicznego
2. Definicje małżeństwa wg Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego
3. Różnice w pojęciu ślub a przysięga
4. Treść przysięgi małżeńskiej
5. Przeszkody małżeńskie
6. Błędy i wady przeszkody małżeńskiej
7. Forma zawarcia małżeństwa
8. Prawa i obowiązki małżonków
9. Prawa i obowiązki małżonków wg Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego

Zainteresowanych odsyłam do źródeł, czyli samych dokumentów, zaś w dalszej treści artykułu omówię realizację, wskazując kompetencje kształtowane u uczniów.

Definicje małżeństwa: Kościół i państwo

Wychodząc od podstaw, uczestnicy programu poznali definicję małżeństwa wg Kodeksu Prawa Kanonicznego.

Kanon 1055 § 1 stwierdza, że „małżeństwo to przymierze, przez które mężczyzna i kobieta tworzą wspólnotę całego życia, skierowaną do dobra małżonków oraz do zrodzenia i wychowania potomstwa”. Oznacza to, że małżeństwo nie jest tylko kontraktem czy emocjonalną relacją, ale trwałym przymierzem, zakorzenionym w Bożym planie wobec człowieka. Jest ono sakramentem, co nadaje mu nie tylko duchowy wymiar, ale i zobowiązanie ostateczne, którego nie można łatwo rozwiązać.

Dla porównania, młodzież zapoznawała się z definicją małżeństwa zawartą w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym. Zgodnie z art. 1 § 1 „małżeństwo zostaje zawarte, gdy mężczyzna i kobieta jednocześnie obecni złożą przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego oświadczenia, że wstępują ze sobą w związek małżeński”. Artykuły 1–4 opisują również możliwość zawarcia małżeństwa przed duchownym z jednoczesnym skutkiem cywilnym, co pozwala lepiej zrozumieć relację między prawem kościelnym a państwowym.

Zestawienie tych dwóch podejść pokazało uczniom, że choć w obu przypadkach mamy do czynienia z formalnym aktem prawnym, to Kościół patrzy na małżeństwo jako na duchową misję – zadanie do realizacji przez całe życie, a nie tylko społeczny układ.

Małżeństwo sakramentalne: pięć cech trwałości

Kościół naucza, że małżeństwo sakramentalne musi posiadać określone przymioty: jedność, nierozzerwalność, wierność, świętość i płodność. Wspólnie z uczniami analizowaliśmy znaczenie każdego z tych przymiotów.

Jedność oznacza, że małżeństwo może być zawarte wyłącznie między jednym mężczyzną i jedną kobietą. To wyklucza wszelkie próby relacji poligamicznych, związków równoległych czy tymczasowych.

Nierozzerwalność wskazuje, że małżeństwo trwa „aż do śmierci” i nie może być zerwane przez decyzję człowieka. Uczniowie często pytali: „A jeśli się nie kochają? A jeśli zdradzają?”. To były okazje do rozmów o trudnych wyborach, że miłość to nie tylko uczucie, ale decyzja i działanie.

Wierność to nie tylko fizyczne pozostawanie z jednym partnerem, ale też lojalność emocjonalna i duchowa.

Świętość małżeństwa wynika z jego związania z planem Bożym – jako obraz relacji Chrystusa z Kościołem.

Płodność zaś to nie tylko gotowość do posiadania dzieci, ale też duchowa otwartość na życie – w każdej jego formie.

Ważne było również podkreślenie, że nieplodność nie czyni małżeństwa mniej wartościowym – otwartość i przyjęcie dzieci, jeśli przyjdą, pozostają istotne.

Różnica między ślubem a przysięgą – głos sumienia i wiary

W wielu rozmowach uczniowie używali słów „ślub” i „przysięga” zamiennie. Tymczasem Kościół bardzo wyraźnie rozróżnia te pojęcia. Ślub (łac. *votum*) to zobowiązanie podjęte wobec Boga w wyniku osobistej decyzji i motywowane cnotą religijności. Przysięga natomiast to wezwanie Boga jako świadka prawdy, w którym człowiek zobowiązuje się wobec drugiej osoby, ale i wobec wspólnoty Kościoła.

Treść przysięgi małżeńskiej, odczytywana wspólnie na zajęciach, wywoływała duże emocje: „ślubuję ci miłość, wierność i uczciwość małżeńską oraz to, że cię nie opuszczę aż do śmierci”. Dla wielu uczniów była to pierwsza okazja, by zastanowić się nad znaczeniem tych słów. Zaczęli rozumieć, że przysięga to nie tylko obietnica – to deklaracja wierności składana wobec Boga, Kościoła i społeczności.

Przeszkody i błędy: co czyni małżeństwo nieważnym?

Istotną częścią programu było omówienie przeszkód kanonicznych. Uczniowie byli zaskoczeni ich liczbą: od wieku, przez impotencję, po pokrewieństwo czy różność religii. Wyjaśnialiśmy, że nie każda przeszkoda jest nieprzekraczalna – w wielu przypadkach możliwa jest dyspensa. Ale przeszkody te istnieją po to, by chronić sens małżeństwa – nie jako zakaz, ale jako forma ochrony człowieka przed pochopną decyzją.

Jeszcze ważniejsze okazało się omówienie błędów zgody małżeńskiej. Młodzież dowiedziała się, że brak rozeznania, symulacja, przymus czy patologie psychiczne mogą uczynić małżeństwo nieważnym. Szczególnie wrażliwe tematy, jak zaburzenia psychoseksualne, były poruszane z dużą delikatnością, ale i rzetelnością. Dla uczniów ważne było odkrycie, że Kościół nie potępia, ale bada każdy przypadek indywidualnie, by dotrzeć do prawdy. To również pozwoliło im dostrzec, że wiara nie stoi w opozycji do psychologii czy prawa – przeciwnie, może z nimi współpracować.

Forma zawarcia i obowiązki małżonków: teologia i prawo w praktyce

Zawieranie małżeństwa w Kościele wymaga obecności urzędowego świadka (zwykle księdza) oraz dwóch świadków. Obowiązuje forma liturgiczna, a akt powinien być zapisany w księgach parafialnych. Uczniowie dowiedzieli się również, że istnieje forma nadzwyczajna, np. w przypadku zagrożenia życia.

Wspólnie analizowaliśmy także prawa i obowiązki małżonków. Kodeksy wskazują m.in. na: wspólnotę życia, wierność, wzajemną pomoc, współdziałanie, pożycie intymne, obowiązek wychowania dzieci, prawo do edukacji zgodnej z przekonaniami rodziców. Rozmawialiśmy o tym, co

znaczy być odpowiedzialnym mężem czy żoną – nie tylko „z nazwy”, ale każdego dnia. Młodzież dostrzegła, że prawa i obowiązki małżeńskie nie są ograniczeniem, lecz fundamentem sprawiedliwej relacji. Pojawiły się też pytania o równość w związku – co pozwoliło przywołać art. 23 KRO, który mówi o równych prawach i obowiązkach.

Małżeństwo w świetle dokumentów Kościoła i świadectwa nauczyciela

Na zakończenie programu uczniowie poznali fragmenty *Karty Praw Rodziny* oraz adhortacji *Familiaris consortio*. Pokazaliśmy, że Kościół nie tylko definiuje obowiązki, ale też wspiera małżonków – przez duszpasterzy, wspólnoty, system formacji. Powołanie do małżeństwa to misja, ale też przestrzeń łaski.

Jako nauczyciel religii, ale i osoba mająca doświadczenie w pracy sądowej w Kościele, mogłem dać uczniom nie tylko wiedzę teoretyczną, ale i konkretne przykłady. Widziałem łzy i ciszę, ale też pytania i radość – bo małżeństwo to temat, który dotyka serca. Młodzież chętnie dzieliła się przemyśleniami. Jeden z uczniów powiedział: „Zawsze myślałem, że ślub to po prostu impreza i obrączki, teraz wiem, że to coś więcej – przysięga wobec Boga i drugiego człowieka”.

Pytania do uczniów – dla pogłębienia refleksji:

Jak rozumiesz małżeństwo? Czy postrzegasz je jako zobowiązanie, kontrakt, sakrament – a może jeszcze inaczej?

Jakie cechy według ciebie sprawiają, że małżeństwo jest trwałe i satysfakcjonujące dla obu stron?

Co twoim zdaniem kryje się za podkreślaniami przez Kościół jedności i nierozzerwalności małżeństwa?

Co najbardziej zaskoczyło cię w temacie przeszkód małżeńskich lub błędów dotyczących zgody małżeńskiej?

Jakie wartości uważasz za kluczowe w relacji rodzinnej?

Jak postrzegasz ideę miłości na całe życie? Co sprawia, że według ciebie może być możliwa lub nie?

W jaki sposób szkoła lub parafia mogłyby skuteczniej przygotowywać młodych ludzi do życia w małżeństwie?

Jakie znaczenie ma dla ciebie zawarcie małżeństwa w Kościele w porównaniu z urzędowym ślubem? Z czym wiąże się większa odpowiedzialność?

Jakie pytania uważasz za ważne do postawienia sobie przed podjęciem decyzji o ślubie?

Małżeństwo jako przestrzeń nadziei

Małżeństwo nie jest dziś popularnym tematem. Zbyt często postrzegane jest jako coś nieaktualnego lub ryzykownego. A jednak, gdy damy młodym ludziom przestrzeń, by o nim rozmawiać, okazuje się, że to temat żywy, poruszający i potrzebny. Edukacja do małżeństwa, jeśli oparta na prawdzie i szacunku, może stać się jednym z najważniejszych darów, jakie szkoła i Kościół mogą przekazać kolejnym pokoleniom, bo pytanie „małżeństwo – ale jakie?” pozostaje aktualne. Odpowiedź nie zależy wyłącznie od przepisów, ale od serca człowieka gotowego kochać naprawdę – świadomie, odpowiedzialnie i dojrzałe.

Melodia zamiast krzyku

Jak muzyka pomaga przedszkolakom radzić sobie ze złością

Muzyka jako środek terapeutyczny

Być może muzyka łagodzi obyczaje, ale z pewnością wywiera duży wpływ na psychikę dziecka, co można ciekawie wykorzystać do celów terapeutyczno-resocjalizacyjnych. Muzyka może być uważana za swoistego rodzaju lek. Pobudza emocje, wyzwala i likwiduje konflikty, wpływa na postawy moralne, harmonizuje relacje wychowanka z otoczeniem. Bogactwo form oddziaływań muzyki na organizm dziecka stwarza szerokie możliwości stosowania jej w praktyce pedagogicznej.

Rola muzyki w budowaniu tożsamości dziecka

Wśród pozytywnych aspektów muzyki podkreśla się jej rolę w poznawaniu siebie, budowaniu tożsamości i poczuciu przynależności. Każde dziecko jest inne, posiada swoją własną osobowość i inaczej reaguje na różne sytuacje. Najważniejsze jest uwzględnienie wartości emocjonalnych utworu muzycznego, który chcemy stosować w muzyce dla dzieci przejawiających zachowania agresywne.

Dziś wiadomo z danych eksperymentalnych i z praktyki muzykoterapeutycznej oraz badań nad percepcją muzyki, że „muzyka może zmieniać stan aktywności systemu nerwowego, wywoływać określone zmiany w czynnościach całego organizmu, może zmieniać napięcie mięśni, przyspieszać przemianę materii, zmieniać szybkość krążenia krwi, obniżać próg wrażliwości zmysłów, wpływać na wewnętrzne wydzielanie, siłę, szybkość pulsu i modyfikować oddychanie”. (J. Wierszyłowski, 1981)

Właśnie dlatego postanowiłem opisać, w jaki sposób muzyka może pozytywnie wpływać na niwelowanie zachowań agresywnych u dzieci w wieku przedszkolnym.

Źródła i rodzaje agresji u dzieci

Agresja nie jest jednorodna w charakterze. Wyszczególnić można różne jej rodzaje. Należy szczególnie uwzględnić to, że zachowania agresywne skierowane są przeciw określonym osobom lub przedmiotom. W słowniku socjologicznym terminem agresja określa się „akty wrogości, wyrządzenie krzywdy, przemocy lub skrajnie gwałtownego zachowania”. (G. Marshall, 2005)

Celem agresji jest wyrządzenie szkody przedmiotowi agresji. Są to zachowania podejmowane z zamiarem wyrządzenia szkody, prowadzące do negatywnych dla innych konsekwencji. Jednym z najczęściej obserwowanych w grupie dzieci w wieku przedszkolnym zachowań nietypowych są zachowania agresywne.

Zdaniem wielu psychologów zachowania agresywne są reakcją na frustrację. Specjaliści wskazują na kulturowe wzory agresji przekazywane przez telewizję czy programy komputerowe. Małe dziecko, będące obserwatorem biernym lub czynnym uczestnikiem sytuacji stosowania przemocy słownej, fizycznej, psychicznej w domu, będzie takie zachowania przenosić w relacjach w grupie przedszkolnej lub wobec samego siebie.

Częstą przyczyną zachowań agresywnych u dzieci w wieku przedszkolnym jest niezaspokojenie podstawowych potrzeb psychicznych, poczucie bycia odrzuconym, brak serdecznych, ciepłych relacji rodzinnych. Dzieci w wieku przedszkolnym, które mają problemy z konstruktywnym radzeniem sobie z własną złością, są mniej lubiane przez rówieśników. „Niektóre z osób wycofanych społecznie przejawiają niekiedy spontaniczne i nieprzewidywalne przejawy agresji, przez co są odrzucane przez rówieśników, zwrotnie zaś odrzucenie przez grupę pogłębia ich izolację i wykluczenie społeczne.” (B. Urban, 2000)

Muzyka a emocje dziecka

Oddziaływanie muzyki na emocje odzwierciedla się w zakresie ich przeżywania podczas słuchania. Są to takie doznania, jak: strach, złość, smutek, radość, uspokojenie. Często muzyka pomaga oderwać się od codziennych problemów, doznać silnych wzruszeń. Jeżeli doznajemy silnych uczuć, to właśnie muzyka pozwala nam je jeszcze bardziej spotęgować.

Słuchając muzyki, przestajemy zauważać świat zewnętrzny, jesteśmy jakby przez chwilę nieobecni. Trwamy w określonym nastroju tak długo, jak długo trwa muzyka, która jest odzwierciedleniem naszych potrzeb i nas samych.

Poza tym oddziaływanie muzyki poprzez wywoływanie pewnych uczuć wpływa na kształtowanie określonego sposobu przeżywania muzyki, który może być różny u poszczególnych słuchaczy. Nawet w sytuacji ostrego konfliktu muzyka może zapobiec gwałtownemu wybuchowi, obniżyć poziom emocji. Przede wszystkim uwrażliwia ona na drugiego człowieka, uczy wzajemnej tolerancji i życzliwości.

Właściwości lecznicze muzyki przejawiają się nie tylko w trakcie słuchania, ale także podczas śpiewu. Wykorzystując swój głos, można „usunąć ból, pozbyć się dolegliwości i chorób, uwolnić się od napięć, podwyższać

energię, zacząć kontrolować własne emocje, oczyścić kanały energetyczne i usunąć ewentualne blokady na nich, podnieść świadomość na wyższy poziom istnienia, rozwinąć intelekt, usprawnić procesy umysłowe”. (J. Wierszyński, 1981)

Wychowawcza funkcja muzyki w przedszkolu

Muzyka jak żadna ze sztuk pięknych jest głęboko związana z życiem człowieka. Poza swą główną funkcją estetyczną pełni szereg innych, nie mniej pożytecznych funkcji. Szczególnie ważną jest funkcja wychowawcza. Polega ona z jednej strony na rozwijaniu zdolności twórczych, korzystnych cech charakteru i życiowej zaradności, z drugiej na zapewnieniu dzieciom pożytecznej aktywności odpężającej i relaksacyjnej.

Podczas zajęć muzycznych w przedszkolu nietrudno jest zaobserwować żywe reakcje dzieci na śpiewane piosenki, rytmiczną muzykę, grę na prostych instrumentach perkusyjnych. W okresie przedszkolnym dzieci przejawiają gotowość do spontanicznego tworzenia muzyki.

Aktywność twórcza małych dzieci przybiera zwykle formę improwizacji ruchowych, nucenia, wymyślenia własnych piosenek, spontanicznej gry na instrumentach perkusyjnych. Improwizacje instrumentalne dzieci w wieku przedszkolnym to przeważnie akompaniamenty do piosenek lub słuchanych utworów muzycznych. Dzieci też bardzo chętnie tworzą własne utwory na wybranym instrumencie.

System Karla Orffa i dialogi muzyczne

Jednym z twórców systemu wychowania muzycznego jest Karol Orff. W jego programie mowa i ruch są podstawą kształcenia muzycznego dzieci. Ta prosta muzyka powstaje spontanicznie, nigdy nie jest odtwarzana, jest żywa, ponieważ w trakcie zajęć dopiero powstaje na zasadzie improwizacji.

Drogą improwizacji powstaje rytm, zrytmizowana melodia, struktura wielogłosowa, instrumentalna, forma muzyczna, a także formy ruchowe i dramatyczno-muzyczne. Założenie K. Orffa polega na tym, by improwizacja była zorganizowana, podlegająca nie tylko prawu intuicji muzycznej, ale też pewnym przyjętym zasadom kompozycji, np. zasadzie powtórzeń.

Ciekawą formą pracy z instrumentami zestawu Orffa są dialogi muzyczne. Dialogi instrumentalne pozwalają dzieciom odreagować nagromadzone emocje, złość, frustrację, agresję, a także radość i smutek. Dzięki dialogom pomiędzy nauczycielem a dzieckiem powstaje relacja, która może stać się dla dziecka źródłem wsparcia, a nauczycielowi umożliwia dostrzeżenie problemu dziecka, zrozumienie jego potrzeb.

Znaczenie twórczej aktywności muzycznej

Twórcza aktywność muzyczna wyrażana poprzez improwizacje ruchowe, wokalne czy instrumentalne jest dla dziecka obszarem wyrażania i odkrywania własnych emocji.

Szczególnie dla dzieci przejawiających trudności w rozwoju emocjonalnym, zajęcia muzyczne prowadzone w oparciu o odpowiednio dobrane metody odgrywają rolę wspierającą i terapeutyczną.

Wszystkie formy styczności dzieci z muzyką, dzięki jej uprawianiu i odbieraniu, mogą pomagać przezwyciężać zachowania agresywne u dzieci. Czynne uczestnictwo w tworzeniu muzyki może przynieść wiele satysfakcji i znacznie rozwinąć i wzbogacić psychikę wychowanka. Chodzi głównie o rozbudzenie inicjatyw twórczych, zarówno muzycznych, jak i organizacyjnych. Daje to możliwość popisania się, pokazania możliwości i kształtowania osobowości.

Doświadczenia własne i refleksje końcowe

W swojej wieloletniej pracy w przedszkolu stosowałem doświadczenie z zajęć muzycznych z elementami muzykoterapii dla dzieci w wieku przedszkolnym, których celem było wspieranie rozwoju emocjonalnego. Opierałem się na metodach zaczerpniętych z muzykoterapii kreatywnej, wielosensorycznej muzykoterapii Orffa, twórczych działań inspirowanych muzyką.

Przedstawiona powyżej koncepcja zajęć muzycznych z elementami muzykoterapii pokazała szerokie, holistyczne oddziaływanie muzyki na rozwój emocjonalny dziecka w wieku przedszkolnym. Doświadczenia z prowadzonych zajęć potwierdzają zasadność wzbogacania programów zajęć umuzykalniających adresowanych do dzieci w wieku przedszkolnym o techniki zaczerpnięte z muzykoterapii.

Wnioski i refleksje pozwalają stwierdzić, że świat muzyki stwarza dziecku warunki do przełamywania trudności oraz pełnego rozwoju w sferze emocji. W czasie ćwiczeń dziecko odkrywa, że może służyć drugiemu człowiekowi pomocą, wsparciem, jeżeli tylko pozwoli sobie na korzystanie ze swoich własnych pokładów uczuć. Odkryje, że to, co pomoże drugiemu człowiekowi, jest w nas samych.

Aldona Lemieszek

Żagle, pasja i edukacja

Szkolny Piknik Żeglarski w Rynie
jako przykład dobrej profilaktyki
i wychowania przez działanie

Uczniowie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Rynie mieli okazję przeżyć niezapomniane chwile podczas Szkolnego Pikniku Żeglarskiego, który odbył się w malowniczym ośrodku „Bocianie Gniazdo”. Wydarzenie, będące nie tylko doskonałą formą integracji i aktywnego spędzania czasu, miało także głęboki wymiar edukacyjny i wychowawczy.

Żeglowanie – nauka przez działanie i współodpowiedzialność

Piknik zorganizowany z myślą o uczniach klas IV–VIII połączył elementy nauki, profilaktyki oraz zabawy. Dzieci miały okazję odkrywać tajemnice żeglowania, zdobywając pierwsze szlify pod okiem doświadczonych sterników i ratowników wodnych. Zajęcia na wodzie nie tylko rozwijały sprawność fizyczną, ale także uczyły pracy zespołowej, samodzielności i odpowiedzialności – cech niezwykle ważnych w procesie dojrzewania młodego człowieka.

Pierwsza pomoc – lekcja odpowiedzialności i odwagi

Kluczowym aspektem wydarzenia była edukacja w zakresie bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia. Uczestnicy wzięli udział w warsztatach z pierwszej pomocy, podczas których uczyli się m.in. obsługi defibrylatora AED oraz podstawowych technik ratowniczych. Takie działania nie tylko zwiększają poczucie odpowiedzialności i przygotowanie na sytuacje kryzysowe, ale wpisują się również w realizację priorytetów polityki oświatowej na rok 2025.

Piknik miał także wyraźny komponent profilaktyczny. Dzięki współpracy z Miejską Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rynie przeprowadzono pogadanki dotyczące zagrożeń związanych z używkami, zwłaszcza w kontekście sportów wodnych. Uczniowie mogli swobodnie rozmawiać o presji rówieśniczej, asertywności i zdrowych alternatywach dla ryzykownych zachowań, co miało znaczący wpływ na ich świadomość społeczną i emocjonalną.

Prace bosmańskie – cierpliwość, precyzja i odkrywanie pasji

Nie zabrakło również przestrzeni na rozwijanie pasji i talentów. Warsztaty bosmańskie – nauka wiązania węzłów żeglarskich – kształciły zdolności manualne,

precyzję i cierpliwość. Wielu uczniów odkryło w sobie nowe zainteresowania, co – jak pokazuje praktyka edukacyjna – może stać się impulsem do dalszego rozwoju.

Współpraca z otoczeniem szkoły

Wydarzenie to było możliwe dzięki zaangażowaniu wielu osób i instytucji. Szczególne podziękowania należą się panu Michałowi Szatankowi i załodze Bocianiego Gniazda, ratownikom medycznym, wodnym oraz Ochotniczej Straży Pożarnej w Rynie. Ich pomoc i wsparcie organizacyjne były nieocenione. Swą obecnością zaszczytili nas również Burmistrz Miasta i Gminy Ryn pan Jarosław Filipek, Sekretarz Miasta pani Monika Chyła oraz Dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Rynie pani Barbara Szulc.

Wspólne ognisko – czas integracji, radości i budowania relacji

Zwieńczeniem dnia była wspólna integracja przy ognisku, podczas której uczniowie mogli dzielić się wrażeniami i cieszyć się pięknem otaczającej przyrody. Taka forma spędzania czasu z dala od ekranów i zgiełku codzienności okazała się niezwykle cenna dla wzmacniania więzi między rówieśnikami oraz rozwijania wrażliwości na naturę.

Szkolny Piknik Żeglarski to nie tylko jednodniowa przygoda. To realna inwestycja w rozwój młodego pokolenia – ich kompetencje społeczne, fizyczne, emocjonalne i obywatelskie. Wydarzenie udowodniło, że szkoła może być przestrzenią nauki poprzez inspirujące doświadczenia, które zostają z uczniami na całe życie.

Mediacje

jako sposób rozwiązywania konfliktów w szkole

Relacja z konferencji regionalnej

W auli Zespołu Szkół nr 1 im. J. Śniadeckiego w Elku, 15 kwietnia 2025 r., zorganizowano konferencję regionalną poświęconą roli mediacji w środowisku szkolnym. Wydarzenie na zaproszenie MODN i Delegatury Kuratorium Oświaty zgromadziło licznych przedstawicieli oświaty, rodziców, pedagogów, mediatorów oraz osoby zaangażowane w edukację i wychowanie młodzieży.

Dariusz Jurczykowski, Dyrektor Delegatury Kuratorium Oświaty w Elku, witając zgromadzonych gości, docenił wagę alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów w szkołach i placówkach oświatowych.

Następnie głos zabrała Jolanta Weronika Skrzypczyńska, Warmińsko-Mazurski Kurator Oświaty, która dokonała oficjalnego otwarcia wydarzenia i wskazała na potrzebę tworzenia bezpiecznego, przyjaznego środowiska dla uczniów, nauczycieli i rodziców w szkole.

Mediacja w życiu szkoły

W swoim wystąpieniu Joanna Markowska – Dyrektor Centrum Mediacji Szkolnych i Rówieśniczych przy PCWE w Olecku przedstawiła fundamentalną rolę mediacji w procesie wychowawczym i profilaktyce przemocy rówieśniczej. Podkreśliła, że szkoła to przestrzeń, w której dzieci uczą się życia społecznego, a konflikty są nieuniknione. Kluczowe jest jednak, by uczniowie zdobyli kompetencje społeczne pozwalające na pokojowe ich rozwiązywanie. Przedstawiono także koncepcję Centrum Mediacji Szkolnych i Rówieśniczych, które wspiera szkoły w Olecku i regionie. Przykłady pokazały, że mediacja zmniejsza poziom agresji i wzmacnia relacje między uczniami w szkole.

Szkolne kluby mediacji jako przestrzeń do poszukiwania porozumienia

Marta Kragiel – Dyrektor PODN w Kętrzynie przedstawiła ideę tworzenia szkolnych klubów mediacyjnych. Zaznaczyła, że skuteczna mediacja rówieśnicza opiera się na odpowiednim klimacie szkoły oraz zaangażowaniu całej społeczności – uczniów, nauczycieli i rodziców. Przedstawione zostały dobre praktyki ze szkół, w których uczniowie sami tworzą plakaty, gazetki oraz organizują akcje promujące ideę sprawiedliwości naprawczej. Dyrektor Kragiel podkreśliła, że młodzi mediatorzy odgrywają kluczową rolę w promowaniu kultury dialogu i szacunku.

Jak przygotować mediacje rówieśnicze w szkole?

Kamila Nawrot – mediator sądowy, pedagog szkolny ZS nr 1 w Elku, dzieląc się doświadczeniami praktycznymi, omówiła proces przygotowania mediacji w szkole. Zaprezentowała konkretne etapy wdrażania mediacji rówieśniczych: od diagnozy klimatu szkoły, przez szkolenie nauczycieli, aż po warsztaty dla uczniów. Wskazała, że skuteczna mediacja musi opierać się na zasadach: dobrowolności, poufności, bezstronności i szacunku. Przedstawiła także przykładowy program szkolenia mediatorów rówieśniczych, który obejmuje moduły z zakresu komunikacji, rozwiązywania konfliktów oraz prowadzenia rozmów mediacyjnych. Podkreśliła znaczenie odpowiedniego przygotowania dokumentacji oraz monitorowania postępów ugod.

Konferencja stała się ważnym głosem w debacie na temat budowania kultury dialogu w szkołach. Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z konkretnymi narzędziami, modelami wdrażania mediacji oraz dobrymi praktykami z regionu. Spotkanie było nie tylko źródłem wiedzy, ale też inspiracją do działań na rzecz bezpiecznego i wspierającego środowiska szkolnego. MODN umożliwi szkolenie kwalifikacyjne z zakresu mediacji szkolnych w swojej ofercie.

Edukacja przez wzruszenie i zaangażowanie

Lekcja w klasie 3c SP1 w Elku z okazji 600-lecia Elku

Mieliśmy swój udział w pięknej przygodzie klasy 3c ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Elku!

Z okazji obchodów 600-lecia lokacji Elku, Samorząd Miasta wydał wyjątkowe pocztówki i znaczki pocztowe. Wydarzenie to stało się inspiracją do przeprowadzenia nietuzinkowej lekcji w klasie 3C SP1, która połączyła edukację regionalną, emocjonalne więzi międzypokoleniowe oraz praktyczne ćwiczenia z zakresu języka polskiego. Dzięki wnikliwemu przewidywaniu przez nauczycielki — Anetę Janowicz i Agnieszkę Kacperską — uczniowie byli znakomicie przygotowani do realizacji niecodziennego zadania: wysyłania pocztówek.

Każde dziecko przyniosło ze sobą adres bliskiej osoby — babci, dziadka, cioci, wujka, kuzynki lub kolegi — do której skierowało kilka ciepłych słów, dzieląc się lokalną dumą oraz zapraszając na wspólny spacer po Elku. W ten sposób dzieci nie tylko utrwały wiedzę o swoim mieście, ale także pielęgnowały relacje rodzinne i społeczne, podejmując praktyczne działanie z autentyczną intencją sprawienia komuś radości.

Lekcja miała wyjątkowych gości — Przewodniczący Rady Miasta Elku Michała Tyszkiewicz wręczył uczniom pamiątkowe znaczki i pocztówki. Z kolei nauczyciel konsultant MODN w Elku Krzysztof Piłat miał sposobność obserwować przebieg lekcji z perspektywy dydaktycznej.

Aktywizujące metody w praktyce

Zastosowano przede wszystkim metodę modelowania, czyli prezentowania wzorca działania, zarówno w zakresie treści kartki, jak i technicznego ułożenia jej elementów. Dzieci pracowały również z instrukcją krok po kroku, co sprzyjało rozwijaniu samodzielności i kompetencji organizacyjnych. Warto podkreślić wykorzystanie okolicznościowej formy wypowiedzi, jaką jest pocztówka, dziś rzadko stosowana, choć nadal pełna uroku i wszelkich możliwości edukacyjnych.

Choć zajęcia odbywały się w atmosferze swobody i radości, wszystko miało jasno zaplanowaną strukturę: rozmowa wprowadzająca o mieście i jego jubileuszu, przypomnienie zasad pisania pocztówki (zwłaszcza rozmieszczenia tekstu i adresu), praktyczne wykonanie zadania: pisanie, przyklejanie znaczka i wrzucanie do skrzynki.

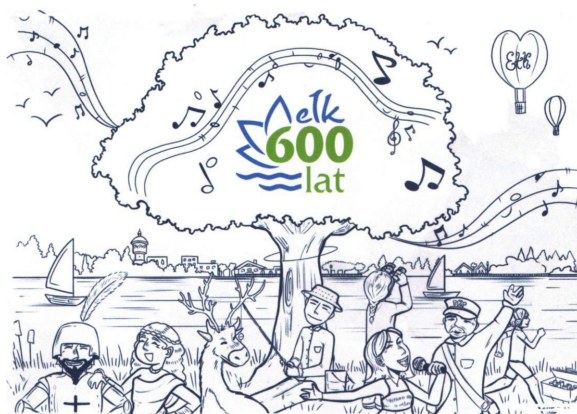
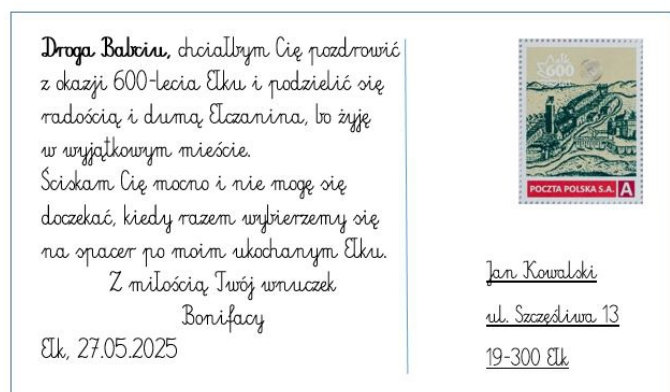
Uwagę przykuł ważny szczegół dydaktyczny: drobna karteczka jako potężne narzędzie. Dzieci treść „na brudno” zapisywały na karteczkach formatu, jaki zajmie tekst na pocztówce, co dawało wyobrażenie o planowaniu rozmieszczenia treści. Tak że „na czysto” litery już dobrze wiedziały, gdzie ich miejsce. A klejenie znaczka przecież to operacja logistyczna. Po pandemii nikomu nie przyjdzie do głowy, żeby ślinić znaczek. Trzeba przygotować mokrą poduszczkę choćby z ręcznika papierowego i precyzyjnie umieścić nawilżony element na miejscu do tego przeznaczonym, następnie wrzucić przesyłkę do tej charakterystycznej czerwonej skrzynki. Uważacie to za oczywiste, ale takie kompetencje nabywaliście od dzieciństwa i stąd jesteście takimi mądrymi dorosłymi, Drodzy Czytelnicy.

Efekty, które zostają w sercu i pamięci

Dzieci pracowały z ogromnym zaangażowaniem i przejęciem. Ich twarze, pełne skupienia i radości, były najlepszym dowodem na to, że dobrze zaplanowana i wartościowa dydaktyka może być jednocześnie głęboko poruszająca i skuteczna. Uczniowie doświadczyli realnego znaczenia swojej pracy — ktoś z bliskich naprawdę otrzyma pocztówkę, przeczyta ją i poczuje się ważny.

To także piękny przykład budowania tożsamości lokalnej już od najmłodszych lat — poprzez emocjonalne zaangażowanie, kontakt z tradycją oraz działanie na rzecz wspólnoty.

Wielkie brawa należą się uczniom klasy 3c za ich wrażliwość i twórczość oraz nauczycielkom za profesjonalizm, serce i doskonałą organizację tej wyjątkowej lekcji.

Codzienna obserwacja – źródło innowacji wspierających rozwój każdego dziecka

Współczesna szkoła i przedszkole to przestrzeń dynamicznie zmieniających się potrzeb edukacyjnych, emocjonalnych i społecznych dzieci. Coraz więcej mówi się o konieczności indywidualizacji pracy nauczyciela i dostosowywania metod do różnych poziomów funkcjonowania uczniów. Odpowiedzią na te wyzwania są innowacje pedagogiczne, które – oparte na doświadczeniu i obserwacji w codziennej pracy z dziećmi – stają się skutecznym narzędziem wspierającym rozwój każdego ucznia.

Zrealizowane przeze mnie innowacje pedagogiczne: „W krainie uważności, wyciszenia i koncentracji uwagi” oraz „Zerówka w terenie”, stanowią przykład działań wychodzących od realnych potrzeb obserwowanych w pracy z dziećmi zarówno dobrze funkcjonujących, jak i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym ze spektrum autyzmu.

„W krainie uważności, wyciszenia i koncentracji uwagi” to innowacja oparta na pracy rewalidacyjnej i indywidualnej, ukierunkowana na wsparcie dzieci z zaburzeniami sensorycznymi, trudnościami w koncentracji i regulacji emocji. Poprzez zabawy polisensoryczne, elementy arteterapii, trening uważności i metodę Montessori dzieci uczą się wyciszania, reagowania na bodźce, rozwijają swoją uważność i sprawność motoryczną.

Z kolei „Zerówka w terenie” to innowacja programowo-metodyczna realizowana w ramach ogólnopolskiego projektu „Klasa w terenie”. Zakłada edukację poprzez kontakt z naturą, naukę w realnym środowisku, zajęcia plenerowe, wycieczki, warsztaty z ciekawymi ludźmi, które pobudzają kreatywność i rozwijają kompetencje społeczne dzieci.

Oto kilka przykładów zrealizowanych działań, ich forma i cel:

Działanie: „W krainie zmysłów – warsztaty sensoryczne z zapachem i smakiem”. Forma realizacji: zajęcia indywidualne i grupowe z użyciem materiałów sensorycznych. Cel: stymulacja zmysłów, rozwijanie świadomości sensorycznej, nauka samoregulacji.

Działanie: „Malowanie pogodą – abstrakcje plastyczne”. Forma realizacji: praca indywidualna z wykorzystaniem farb i technik swobodnej ekspresji w plenerze. Cel: rozwijanie ekspresji twórczej, komunikacji niewerbalnej i sprawności manualnej.

Działanie: „Młody obserwator – wyprawy przyrodnicze”. Forma realizacji: spacer terenowy, obserwacje sezonowych zmian w przyrodzie. Cel: nauka przez obserwację, rozwijanie wrażliwości przyrodniczej i uważności.

Działanie: „Lektura w terenie – czytanie z plastyką sensoryczną”. Forma realizacji: głośne czytanie na świeżym

powietrzu i wykonywanie prac plastycznych. Cel: rozwijanie kompetencji językowych i integracja bodźców zmysłowych.

Działanie: „Zdrowe pasje – ćwiczenia rozciągające i wyciszające”. Forma realizacji: warsztaty z trenerem, stretching i relaksacja. Cel: budowanie świadomości ciała i redukcja napięć emocjonalnych.

Działanie: „Kuchnia polowa – warsztaty smaków i zapachów”. Forma realizacji: przygotowanie zdrowych posiłków w plenerze. Cel: rozwijanie kompetencji życiowych i wielozmysłowe poznawanie składników. Efekty dla dzieci: rozwój całościowy w naturalnym rytmie.

Dzięki zastosowaniu indywidualizacji, metod sensorycznych i uważności u dzieci z autyzmem i innymi wyzwaniami rozwojowymi zauważa się:

- obniżony poziom lęku i napięcia,
- rozwijają się kompetencje społeczne i emocjonalne,
- zwiększają chęci komunikacji i uczestnictwa w grupie,
- dzieci uczą się samoregulacji oraz uważności „tu i teraz”,
- nabierają poczucia bezpieczeństwa i sprawstwa.

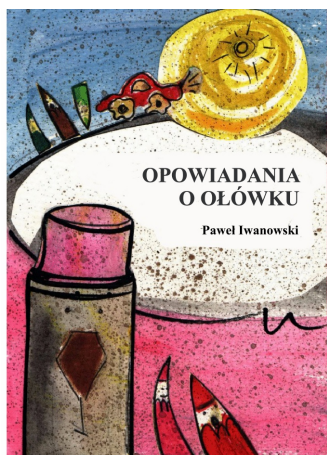
Dzieci neurotypowe rozwijają:

- zdolności eksploracyjne i przyrodnicze,
- umiejętność pracy zespołowej i komunikacji w grupie,
- wrażliwość na środowisko naturalne,
- umiejętności manualne, organizacyjne, kreatywne, poznawcze,
- postawę odpowiedzialności za wspólne zadania.

Tworzenie innowacji pedagogicznych przez nauczyciela to coś więcej niż realizacja nowatorskiego programu. To proces głębokiej refleksji nad potrzebami dzieci, własną praktyką i możliwościami edukacyjnymi środowiska. Dobrze zaplanowane i realizowane innowacje pedagogiczne tworzone przez nauczyciela z myślą o konkretnych dzieciach są dowodem na to, że edukacja może być jednocześnie skuteczna, empatyczna i nowoczesna. Dają one dzieciom przestrzeń do bycia sobą, eksplorowania świata i rozwijania potencjału odpowiednio do swojego poziomu rozwoju.

Do czytania i do pracy

Recenzja książki
„Opowiadania o ołówku”
Pawła Iwanowskiego

Między bajką
terapeutyczną,
powiastką filozoficzną
a narracją edukacyjną

Paweł Iwanowski w „Opowiadaniach o ołówku” zaprasza czytelników – głównie dzieci, ale i dorosłych – do świata codziennych, szkolnych przyborów, które zyskują głos, emocje i własne historie. Z pozoru proste opowiadania z szarym ołówkiem w roli głównej okazują się być wielowymiarową narracją, która łączy cechy bajki terapeutycznej, powiastki filozoficznej oraz opowieści edukacyjnej.

Bajka terapeutyczna – serce tej książki

Najbliżej „Opowiadaniom o ołówku” do bajki terapeutycznej – gatunku, który nie moralizuje, tylko pomaga dzieciom zrozumieć i przeżyć emocje. Każde opowiadanie zostało opatrzone pytaniami kierowanymi do dziecka oraz klarownym morałem, co doskonale wpisuje się w strukturę bajki terapeutycznej. Tematy takie jak poczucie bycia gorszym, smutek, zazdrość, odrzucenie, a także wartość współpracy i przyjaźni są obecne w każdym opowiadaniu. Ołówek – szary, niepozorny i często niedoceniany – staje się metaforą każdego dziecka zmagającego się z niską samooceną czy brakiem akceptacji.

Opowiadania oferują bezpieczną przestrzeń do identyfikacji i przepracowania emocji. Czytelnik może utożsamić się z bohaterem, który doświadcza frustracji, samotności, ale także nadziei i akceptacji. To czyni tę książkę bardzo użytecznym narzędziem w edukacji i terapii dzieci.

Powiastka filozoficzna – prostota z głębią

Pod warstwą dziecięcej fabuły i personifikowanych kredek kryje się refleksja o wartościach: tożsamości, akceptacji inności, roli błędu i procesie tworzenia. Na przykład w opowiadaniu „Mądry ołówek” poruszona zostaje kwestia niewidocznej, ale istotnej pracy. Ołówek nie pisze efektownie jak pióro, ale jego szkice stanowią fundament. Ta opowieść to mała lekcja pokory i uznania dla roli przygotowania i cichego wysiłku – to egzystencjalna przypowieść o miejscu jednostki w społeczeństwie.

Takie powiastki filozoficzne, choć przystępne i zrozumiałe dla dzieci, niosą głębszy ładunek intelektualny również dla dorosłych. Są zaproszeniem do zatrzymania się i zastanowienia nad tym, co naprawdę znaczy „być potrzebnym”.

1. Tani ołówek

O uznaniu niewidocznej wartości

Opowiadanie pokazuje dramat istnienia na marginesie – szary ołówek, niepozorny i tani, nie ma odwagi się odezwać. Jego wartość zostaje dostrzeżona dopiero przez „twórcę”, który wie, że bez niego niczego nie narysuje. Filozoficznie to opowieść o godności każdego człowieka, bez względu na zewnętrzne atrybuty – rzeczywista wartość tkwi w funkcji, jaką pełni, a nie w pozorach.

2. Szary ołówek

O milczeniu i cierpliwej obecności

Tutaj pojawia się temat lekceważenia i społecznego wykluczenia. Szary ołówek nie odpowiada szyderstwom – nie z niskiej samooceny, lecz z mądrego dystansu. Gdy okazuje się najtrwalszy i najpraktyczniejszy, dziecko odkrywa jego niezastąpioną wartość. Przypowieść o cierpliwości i niezachwianej tożsamości.

3. Ołówek i gumka

Oprawie do błędu

To opowieść o akceptacji procesu, w którym błąd nie jest porażką, lecz drogą do mistrzostwa. Ołówek i gumka stają się symbolem twórczej korekty. Filozoficznie: nie da się stworzyć czegoś pięknego bez prób i błędów – człowiek rozwija się przez powtarzanie, poprawianie i wybaczenie sobie niedoskonałości.

4. Ołówek kreślarski

O potrzebie precyzji i roli fundamentu

W świecie, który ceni spektakularność (kolory), ołówek pokazuje swoją wartość jako narzędzie struktury. Jego praca nie jest widoczna jak farby, ale bez niego nie powstanie solidny dom. Opowieść o funkcjonalnej mądrości, o znaczeniu niewidzialnych ról w zbiorowości.

5. Płaczący ołówek

O smutku, który może tworzyć

Melancholia ołówka wyraża smutek istnienia – szarość, zazdrość, brak barw. Ale to właśnie ten stan pozwala mu stworzyć najbardziej poruszający element obrazu – łzę. Filozoficzna przypowieść o tym, że cierpienie nie wyklucza sensu – może być źródłem prawdy i empatii.

6. Ołówek ma problem

O akcie wycofania i potrzebie wspólnoty

Gdy ołówek zamyka się w sobie, nie dlatego, że chce zniknąć – tylko nie wie, jak wrócić. Potrzeba innych, by zbudować most. Z pomocą przyrządów odnajduje sens we współpracy. Opowieść o wspólnocie, która podtrzymuje jedynostkę w kryzysie.

7. Połamany ołówek

O kruchości i nowym przynależeniu

Złamanie oznacza dla ołówka „koniec”. Ale to właśnie połamani tworzą nowe wspólnoty – pudełko połamanych kredek staje się przestrzenią akceptacji. Refleksja nad cierpieniem fizycznym lub emocjonalnym i nad tym, że nowa tożsamość może zrodzić się z doświadczenia „bycia połamany”.

8. Smutny ołówek

O niepytaniu, lecz przytuleniu

Nie zawsze trzeba wiedzieć, dlaczego ktoś cierpi – czasem wystarczy być, przytulić, dać bliskość. To filozofia obecności, a nie racjonalnego wyjaśniania. Ołówek odzyskuje nadzieję nie przez analizę, lecz przez miłość wspólnoty.

9. Mądry ołówek

O pracy, której nikt nie widzi

Pióro pisze to, co „mądre”, ale tylko dzięki notatkom ołówka. Niezauważona, wstępna praca staje się fundamentem. To refleksja o społecznym podziale ról, o tym, że ktoś musi przygotować grunt, aby ktoś inny mógł błyszczeć.

10. Twardy ołówek

O sile wytrwałości

Kredki zużywają się szybko – błyszcą, ale krótko. Ołówek trwa. Nie ma barw, ale jego trwałość to zaleta. Opowieść o sile charakteru, odporności i cichej, konsekwentnej pracy, która nie rzuca się w oczy, ale umożliwia trwałe efekty.

11. Przyjaciółka ołówka

O inności i uznaniu

Nowa, różowa kredka zostaje wyśmiana – „nie istniejesz”, mówią inne. To historia o zaprzeczeniu tożsamości i konieczności walidacji. Ołówek, który zna smak niedocenienia, akceptuje ją bezwarunkowo. Przypowieść o afirmacji bycia „innym”.

12. Kolorowy ołówek

O tym, co jest w środku

Kiedy kredki tracą swoje kolorowe powłoki, przeżywają kryzys tożsamości. Ale ołówek przypomina: to, co najważniejsze, jest wewnątrz. Tę filozoficzną przypowieść można odczytać jako komentarz do kultury nadmiernego przywiązania do wyglądu – prawdziwa wartość nie znika, nawet jeśli zmienia się opakowanie.

Narracja edukacyjna – z myślą o wychowawcy

Książka została napisana przez doradcę metodycznego, co wyraźnie widać w jej konstrukcji i założeniach dydaktycznych. Każde opowiadanie kończy się zestawem pytań i morałem, co czyni ją gotowym narzędziem edukacyjnym. Może być wykorzystywana na lekcjach wychowawczych, zajęciach wspierających rozwój emocjonalny, w biblioterapii czy spotkaniach z pedagogiem.

Narracja, choć osadzona w fikcyjnej rzeczywistości animowanych przyborów, jest jasno podporządkowana celowi wychowawczemu. Autor nie tylko snuje opowieść, ale konsekwentnie prowadzi dziecko do zrozumienia sytuacji, refleksji nad sobą i wyciągnięcia wniosków. To sprawia, że książka ma charakter bardzo praktyczny – jest nie tylko do czytania, ale i do pracy.

Droga, która prowadzi dalej

„Opowiadania o ołówku” to przykład wyjątkowego splotu literatury dziecięcej z elementami terapii, filozofii i dydaktyki. Choć najbliżej im do bajki terapeutycznej – zarówno pod względem struktury, jak i celu – nie sposób pominąć głębokiego wymiaru filozoficznego oraz funkcji edukacyjnej. To książka, która nie tylko opowiada, ale też wspiera. Pomaga zrozumieć, przeżyć, zaakceptować i... narysować siebie na nowo.

„Opowiadania o ołówku” to zbiór dwunastu krótkich historii, w których tytułowy ołówek i jego towarzysze – kredki, gumka, linijka, cyrkiel – stają się bohaterami refleksyjnych opowieści. Każda historia porusza istotne tematy emocjonalne i społeczne: od poczucia bycia gorzszym, przez kryzys tożsamości, aż po siłę przyjaźni i współpracy.

Autorem książki jest Paweł Iwanowski – doradca metodyczny w MODN w Elku, specjalizujący się w kreatywnych i niekonwencjonalnych metodach nauczania. W swoich opowiadaniach łączy dydaktykę z filozoficzną głębią i subtelną terapią przez opowieść. Wspierająca narracja i proste, ale celne morały sprawiają, że książka świetnie sprawdza się zarówno w pracy wychowawczej, jak i terapeutycznej.

Lektura została wzbogacona o płytę CD z nagraniem wszystkich opowiadań, które z wyjątkową wrażliwością i dykcją interpretuje Katarzyna Kamińska – głos przyjazny dzieciom, a jednocześnie pełen emocjonalnego wyrazu.

Całość ilustrowana przez Emilię Sulewską-Tabak, której rysunki dodają książce ciepła, koloru i delikatnego humoru. Ilustracje nie tylko uatrakcyjniają treść, ale pomagają młodszym czytelnikom lepiej zrozumieć emocje bohaterów i sytuacje opisywane w tekstach. Na płycie ilustracje są animowane.

Wydanie książki w MODN to przykład networkingu z wymianą zasobów i wsparcia kadrowego i technicznego.

Storytelling i gamifikacja na zakończenie roku szkolnego

Po co mistrzowie, certyfikaty, statuetki i stylizowane historie?

Zastosowanie elementów gamifikacji, takich jak tytuły mistrzów, certyfikaty osiągnięć czy symboliczne nagrody, to nie tylko forma uhonorowania uczniów, ale przede wszystkim świadome wzmacnianie motywacji wewnętrznej i budowanie pozytywnych skojarzeń z nauką.

W ten sposób cele dydaktyczne stają się bardziej atrakcyjne, bo kojarzą się z wyzwaniem i zabawą. Uczniowie widzą konkretne efekty swojego zaangażowania, co buduje ich poczucie sprawstwa. Każdy może być doceniony – nie tylko za wyniki, ale za postawę, rozwój, zaangażowanie, współpracę. Tworzy się wspólnota przeżywania sukcesu, a to scala klasę i wzmacnia więzi.

Takie działania mają szczególną wartość w klasach młodych i wśród uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – pozwalają im doświadczyć sukcesu i przynależności, a to fundament dalszej motywacji do nauki.

W pracy dydaktycznej, opiekuńczej i wychowawczej wspólne świętowanie sukcesu odgrywa istotną rolę, ponieważ pełni kilka ważnych funkcji wychowawczych, edukacyjnych i społecznych:

- Domyka proces i wzmacnia sens działania
Świętowanie kończy etap w sposób symboliczny – nadaje poczucie pełni i znaczenia. Uczniowie widzą, że ich wysiłek miał cel i wartość, co wzmacnia motywację wewnętrzną i chęć podejmowania kolejnych wyzwań.
- Buduje poczucie sprawstwa i pewność siebie
Uczestnicy doświadczają satysfakcji z efektów własnej pracy. Uczniowie pokazując, co osiągnęli, zyskują poczucie wpływu i wartości – to szczególnie ważne u dzieci z niską samooceną lub specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Integruje grupę i wzmacnia relacje
Wspólne świętowanie tworzy przestrzeń do budowania więzi, współodpowiedzialności i zaufania. To moment, w którym cała grupa czuje się jednością, niezależnie od indywidualnych ról czy wkładu.
- Uczy doceniania i wdzięczności
Dzieci uczą się dziękować, doceniać wkład innych, zauważać różnorodność talentów i ról. Kultura świętowania wspiera rozwój emocjonalny i empatyczne postawy.
- To moment na refleksję i zatrzymanie się
Świętowanie daje przestrzeń na podsumowanie drogi, omówienie trudności, sukcesów i odkryć, co zamienia każde doświadczenie w wartościową lekcję.
Prezentacja efektów na forum klasy, zaproszenie rodziców, wystawa, wspólne zdjęcie, certyfikat, czy choćby mały poczęstunek – to drobne działania, które mają duży wpływ na pamięć emocjonalną dziecka.

Efekt wzmacniający działania daje zastosowanie elementów storytellingu:

- Każdy uczeń staje się bohaterem własnej historii
Gamifikacyjne świętowanie nadaje uczniowi rolę głównego bohatera – nie tylko uczestnika edukacji, ale kogoś, kto przeszedł drogę, zdobył umiejętności, pokonał trudności i zasłużył na tytuł. To buduje osobistą narrację sukcesu, która zostaje w pamięci na długo. To nie tylko certyfikaty, ale fragmenty osobistych historii edukacyjnych.
- Tworzy się wspólna opowieść klasy
Takie zakończenie roku staje się momentem kulminacyjnym wspólnej opowieści – dzieci przypominają sobie, co razem przeżyły, czego się nauczyły, jakie miały przygody. To integruje grupę i wzmacnia poczucie przynależności.
- Elementy rytuału nadają historii znaczenie
Wręczanie tytułów, oklaski, zdjęcia, specjalne dekoracje – to rytuały, które nadają sens i wagę doświadczeniu. Pomagają „zamknąć rozdział”, a zarazem utrwalić pozytywne wspomnienia, fundament dalszego uczenia się.
- Budowanie tożsamości przez opowieść
Storytelling to nie tylko forma opowiadania – to narzędzie budowania tożsamości ucznia. Dziecko, które słyszy: „Zostałeś Mistrzem Wspierania Innych”, zaczyna myśleć o sobie w taki sposób. To nie tylko nagroda, to język, który pomaga określić, kim jestem i co potrafię.
- Zamiana doświadczeń w opowieści
Świętowanie z elementami gamifikacji uczy też refleksji nad drogą, jaką się przeszło – to pierwszy krok do tworzenia własnych narracji, a więc i rozwijania kompetencji językowych, emocjonalnych i społecznych.

Treść certyfikatu dla uczniów kończących etap edukacji wczesnoszkolnej:

Certyfikat

Wielki Klejnot Mądrości

W Królestwie Wiedzy, Szkole Podstawowej nr 1 w Ełku,
Uczniowie Klasy 3C przeżyli niezwykłą przygodę,
zdobywając pierwszą ćwiartkę
Wielkiego Klejnotu Mądrości.
To Podpora Księgi Wiedzy,
symbol ich pierwszego wielkiego kroku w nauce,
znak, że uczą się i rozwijają.

Za oręż mieli pióra, kredki, klawiatury i dobre serca.
Przemierzali Komnaty Czytania, Pola Matematyki,
Labirynty Przyrody i Wieże Sztuki.

Droga nie była łatwa, wymagała odwagi, wytrwałości,
sprytu i pomysłowości.

Każdy z uczniów odkrył w sobie wyjątkowy talent,
jak specjalną moc w grze!

Jedni świetnie opanowali słowo,
inni byli mistrzami zagadek i łamigłówek.

Niektórzy potrafili rozśmieszyć,
pocieszyć lub wesprzeć innych.

Byli też tacy, którzy czarowali kolorami,
tańcem lub muzyką.

Dlatego dziś każdy otrzymuje
specjalny tytuł Mistrza w swojej dziedzinie.

To pierwsza z czterech części ich szkolnej przygody:
ukończona edukacja wczesnoszkolna.

Niech ten tytuł i statuetka przypominają im,
jak wiele już potrafią,
bo każdy z nich jest prawdziwym Mistrzem,
nie tylko w nauce, ale przede wszystkim w byciu sobą.

Kapituła Wielkiego Klejnotu Mądrości
Rodzice i Nauczyciele
3C

Podpora Księgi Wiedzy, symbol ich pierwszego wielkiego kroku w nauce (pierwsza ćwiartka), znak, że uczą się i rozwijają, to nie tylko symboliczny element ukończenia poziomu edukacja wczesnoszkolna, ale realny, namacalny przedmiot, który może towarzyszyć dziecku przez wiele kolejnych lat nauki, działając cicho, ale skutecznie na jego poczucie wartości i motywację. To estetyczna podpórka pod książki, wykonana z trwałego materiału (lastryko), która spełnia praktyczną funkcję – podtrzymuje książki na półce lub regale, porządkuje przestrzeń i jest zawsze na widoku. Na jej froncie umieszczona jest elegancka tabliczka z imieniem ucznia, nadanym tytułem mistrzowskim oraz informacją o roku ukończeniu edukacji wczesnoszkolnej.

Odgrywa kilka ról:

- funkcjonalną – jako podpórka pod książki towarzyszy dziecku w codziennym obcowaniu z literaturą i nauką, wpisując się w jego domową przestrzeń edukacyjną.
- symboliczną i utrwalającą – nie chowa się jej do szuflady jak dyplomu. Jest częścią wystroju pokoju, trwałym znakiem sukcesu, który nie znika z pola widzenia.
- motywującą – w chwilach zniechęcenia wystarczy jedno spojrzenie, by przypomnieć sobie: „*To już potrafię. To już osiągnąłem. To był ważny etap, a ja dałem radę.*”
- osobistą – spersonalizowana tabliczka sprawia, że dziecko czuje się zauważone i docenione jako konkretna osoba, nie tylko „uczeń klasy”.

To nie jest zwykła dekoracja. To narzędzie długofalowego budowania tożsamości edukacyjnej dziecka. Umieszczona wśród książek, staje się częścią jego osobistej opowieści o nauce, rozwoju i wartościach wyniesionych ze szkoły.

Na historię 3c złożyły się tytuły mistrzów:

- **Krystian** – Mistrz Dryblowania Piłką i Słowem
- **Kornelia** – Mistrzyni Rytmu i Gracji
- **Maja** – Mistrzyni Radosnej Zabawy
- **Zofia** – Mistrzyni Obrazów Marzeń
- **Oskar** – Mistrz TurboEnergii
- **Uliana** – Mistrzyni Mostów Dobroci
- **Anna** – Mistrzyni Serduszkowego Blasku
- **Marcelina** – Mistrzyni Barwy i Formy
- **Dominik** – Mistrz Niezlomnego Serca
- **Aurelia** – Mistrzyni Tajemnic Przyrody
- **Wiktor** – Mistrz Zwinnego Ruchu
- **Kacper** – Mistrz Ksiąg Przygody
- **Gabriel** – Mistrz Magicznych Słów i Cyfrowego Świata
- **Mateusz** – Mistrz Architekt MateMagii
- **Nadia** – Mistrzyni Melodii Słów i Poezji Myśli
- **Magdalena** – Mistrzyni Akrobatka Ortografii
- **Natalia** – Mistrzyni SuperSerduszko
- **Fabian** – Mistrz Grzeczności i Magii Mobilnej

Istotną częścią historii jest statuetka i certyfikat, jaki otrzymują nauczycielki.

Certyfikat
Wróżki Ogrodu Mądrości
Aneta Edyta Janowicz

W Królestwie Wiedzy w Szkole Podstawowej nr 1 w Elku
uczniowie Klasy 3C
ukończyli w 2025 roku edukację wczesnoszkolną,
przeżywając szkolne przygody odważnie i z ufnością.

Wróżka Ogrodu Mądrości Aneta Janowicz
była przewodniczką do Komnaty Czytania, Pola
Matematyki, Labiryntu Przyrody i Wieży Sztuki.

Szli więc u boku kogoś, kto wierzył w ich moc,
zanim oni sami odnaleźli w sobie mistrzostwo.

Statuetka Wróżki Ogrodu Mądrości przypomina,
że prawdziwe cuda zdarzają się wtedy, gdy ktoś z sercem
słucha, wierzy i wspiera bez pośpiechu,
za to z codzienną obecnością.
Magia prawdziwa jest w słowie, geście i spojrzeniu
mówiącym: Wierzę w Ciebie.

Skrzydła wróżki układają się w kształty
zawijasów dziecięcych rysunków
pełnych wyobraźni i lekkości.
Mała konewka trzymana w dłoni to znak cichego wpływu:
myśli kielkują, a marzenia nabierają odwagi,
by rozkwitać.

To symbol troski, uważności i cichej siły, jaką daje
wspierająca obecność ze spokojem, ciepłem i czułością.
Dzięki niej wszystko może wzrastać,
bo z delikatną siłą ogrodniczkich dziecięcych marzeń tworzy
miejsca, gdzie wyobraźnia ma głos,
a serce nie musi się chować.

Niech ten gest – uhonorowanie statuetką – będzie
wyrazem naszej wdzięczności i uznania, symbolem
czarów, które codziennie dzieją się tam,
gdzie uczy Pani dzieci być sobą.

Kapituła Wielkiego Klejnotu Mądrości
Rodzice i Uczniowie 3C
Elk 2025

Przedsięwzięcie wymaga opracowania tekstów spójnych
w wymowie ze statuetkami i charakterem wydarzenia.

Gamifikacja i storytelling mogą wzbogacić zakończenie
roku szkolnego, czyniąc je nie tylko atrakcyjnym wydarze-

niem, ale też głęboko edukacyjnym i wychowawczym
doświadczeniem. Nadawanie uczniom tytułów mistrzów,
wręczanie certyfikatów i statuetek, a także budowanie
wokół tego spójnej narracji zamienia zwykle podsumo-
wanie w rytuał, który integruje klasę, wzmacnia motywację
i pomaga dzieciom zobaczyć siebie w roli bohaterów włas-
nych historii.

Wspólne świętowanie sukcesu domyka proces uczenia się,
dając poczucie sensu i spełnienia. Buduje pewność siebie
i poczucie sprawstwa. Wzmacnia relacje społeczne i uczy wdzię-
czności. Wprowadza rytuał refleksji nad przebywaną drogą.

Dzięki storytellingowi każdy uczeń może odnaleźć się w indywi-
dualnej roli – Mistrza TurboEnergii, Mistrzyni Radosnej Zabawy,
Mistrza Ksiąg Przygody, co utrwala jego tożsamość i wyjąt-
kowość. To nie są tylko tytuły, lecz fragmenty osobistych historii
edukacyjnych, które dziecko zabiera ze sobą dalej.

Równie ważne jest uhonorowanie nauczyciela – Wróżki Ogrodu
Mądrości, która towarzyszyła uczniom w tej przygodzie. Jej
obecność, uważność i wsparcie ukazane są jako magiczna siła
wzrastania, a wręczenie statuetki i certyfikatu staje się gestem
wdzięczności ze strony dzieci i rodziców.

Całość projektu łączy elementy baśniowego języka, pedago-
gicznej refleksji i nowoczesnych narzędzi edukacyjnych, tworząc
wydarzenie, które na długo zostaje w pamięci uczniów, nauczy-
cieli i rodziców.

To nie tylko zakończenie edukacji wczesnoszkolnej. To kul-
minacja opowieści, w której każdy miał szansę być kimś
ważnym.

Kamil Sokołowski, Krzysztof Piłat

Opracowanie i wdrożenia modelu kształcenia zawodowego we współpracy z branżą geodezyjną

Wyznaczenie geometrycznego środka Elku

Geodezyjne Serce Elku widnieje na tabliczce umieszczonej na granitowym kamieniu, który został uroczystie odsłonięty na terenie Centrum Edukacji Ekologicznej w Elku

przez starostę elckiego Marka Chojnowskiego oraz władze suwalskiego oddziału Stowarzyszenia Geodetów Polskich.

Pamiątkowy kamień geodezyjny wkopano w miejscu, w którym 24 kwietnia br. młodzież z technikum geodezyjnego w Zespole Szkół nr 1 im. Jędrzeja Śniadeckiego w Elku wyznaczyła geometryczny środek miasta.

Uczennice technikum o specjalności technik geodeta: Klaudia Aniszczuk, Anna Klimaszewska, Natalia Laskowska zrealizowały projekt edukacyjny „Wyznaczenie środka Elku” pod opieką nauczyciela kształcenia zawodowego Kamila Sokołowskiego, we współpracy z Wydziałem Geodezji Starostwa Powiatowego w Elku, Pracownią Geodezyjną GEOTIM w Elku, Stowarzyszeniem Geodetów Polskich oraz Mazurskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Elku.

W Centrum Edukacji Ekologicznej obok kamienia – serca Elku – znajduje się również tablica informująca o całym przedsięwzięciu i zastosowanej metodologii użytej do wyznaczenia tego punktu ufundowana przez Powiat Elku.

Projekt edukacyjny został przeprowadzany dla upamiętnienia jubileuszu 600-lecia lokacji Elku. Wyznaczenie środka Elku jest prezentem dla miasta od Samorządu Powiatu Elckiego, a fundatorem kamienia Geodezyjnego Serca Elku jest Stowarzyszenie Geodetów Polskich.

Model kształcenia zawodowego oparty na współpracy szkoły z branżą geodezyjną, wdrożony przy realizacji projektu „Wyznaczenie środka Elku”, to innowacyjna forma edukacji praktycznej, która łączy uczniów, nauczycieli, szkołę, lokalny biznes oraz instytucje wspierające edukację zawodową. Projekt zakłada aktywny udział uczniów kształcących się w zawodzie technika geodeta w rzeczywistym zadaniu terenowym, wykonywanym pod opieką nauczycieli i specjalistów z branży.

1. Idea projektu i kontekst

Z okazji 600-lecia lokacji Elku, Powiat Elcki i Stowarzyszenie Geodetów Polskich przygotował symboliczny prezent miastu – wyznaczenie geometrycznego środka Elku $53^{\circ}48'57.45''$ N $22^{\circ}21'02.13''$ E. Zadanie to zostało zrealizowane jako projekt edukacyjny przez uczennice technikum geodezyjnego Zespołu Szkół nr 1 im. Jędrzeja Śniadeckiego w Elku, przy wsparciu licznych partnerów branżowych i instytucjonalnych.

Młode geodetki najpierw pozyskały dane – współrzędne punktów granicznych granic miasta – w Powiatowym Ośrodku Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Starostwie Powiatowym w Elku. Następnie obliczyły pod czujnym okiem nauczyciela współrzędne X, Y środka geometrycznego miasta w geodezyjnym układzie współrzędnych PL-2000 na podstawie 919 punktów granicznych. W oparciu o nie wyznaczono przybliżoną lokalizację obliczonego punktu na mapie Elku przy pomocy Geoportalu Powiatu Elckiego. Korzystając z programu komputerowego, przeliczono współrzędne z prostokątnego układu współrzędnych PL-2000 na współrzędne elipsoidalne (długość i szerokość geograficzna $53^{\circ}48'57.45''$ N $22^{\circ}21'02.13''$ E).

Lekcja otwarta przeprowadzona przez uczniów w Centrum Edukacji Ekologicznej w Elku prezentowała rezultaty projektu.

Wytyczenie środka geometrycznego miasta w terenie przy pomocy geodezyjnego odbiornika satelitarnego w technologii GNSS-RTK przez uczennice odbyło się pod nadzorem geodety uprawnionego – członka Stowarzyszenia Geodetów Polskich.

Uwieńczeniem działań było uroczyste odsłonięcie tablicy informacyjnej i wbicie oznaczenia geodezyjnego z udziałem władz powiatu i miasta, następnie ufundowanie kamienia przez Stowarzyszenie Geodetów Polskich.

2. Założenia modelu współpracy

Podmioty zaangażowane w realizację projektu:

- Uczniowie i nauczyciel zawodu. Zespół Szkół nr 1 im. J. Śniadeckiego w Elku
- Pracownia Geodezyjna GEOTIM
- Stowarzyszenie Geodetów Polskich
- Powiat Elcki – organ prowadzący i fundator
- Wydział Geodezji Starostwa Powiatowego w Elku
- Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej
- Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Elku

3. Etapy pracy projektowej:

1. Pozyskanie danych geodezyjnych (919 punktów granicznych Elku) w PODGiK.
2. Wyznaczenie środka geometrycznego miasta w układzie PL-2000.
3. Konwersja współrzędnych do układu geograficznego.
4. Wytyczenie punktu w terenie przy pomocy technologii GNSS-RTK.
5. Prezentacja wyników podczas lekcji otwartej w Centrum Edukacji Ekologicznej.
6. Odślonięcie tablicy informacyjnej z udziałem władz powiatu, miasta i uczestników.

4. Korzyści modelu kształcenia zawodowego : Uczniowie

- Realne doświadczenie zawodowe przy pracy terenowej i komputerowej.
- Kontakt z rzeczywistym zleceniem o znaczeniu lokalnym.
- Nauka pracy zespołowej, komunikacji z instytucjami, korzystania z nowoczesnych technologii.
- Wzrost pewności siebie i motywacji – projekt zakończony widocznym efektem.
- Lepsze przygotowanie do egzaminów i zatrudnienia.

Szkoła

- Budowanie wizerunku szkoły jako nowoczesnej, otwartej na innowacje.
- Utrwalanie wysokiej rangi szkoły zawodowej jako ważnej instytucji lokalnej.
- Rozwój nauczycieli poprzez współpracę z praktykami.
- Możliwość prezentacji dobrych praktyk na forach regionalnych i krajowych.

Nauczyciele kształcenia zawodowego

- Praca w modelu mentoringu – prowadzenie uczniów przez cały cykl projektowy.
- Możliwość praktycznego doskonalenia zawodowego.
- Współpraca z branżą wzbogacająca warsztat dydaktyczny.

Organ prowadzący (Powiat Elcki)

- Promocja szkolnictwa zawodowego jako strategicznego elementu rozwoju lokalnego.
- Pokazanie, że inwestycje w edukację przekładają się na realne korzyści społeczne i wizerunkowe.
- Integracja mieszkańców wokół wspólnego celu związanego z historią miasta.

Branża geodezyjna (firma GEOTIM, Stowarzyszenie Geodetów Polskich)

- Możliwość kształtowania przyszłych kadr.
- Promocja zawodu geodety wśród młodzieży.
- Rozpoznawalność społeczna – udział w projekcie o dużym zasięgu lokalnym.

Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Elku

- Przykład wdrażania metody projektu w edukacji zawodowej.
- Wsparcie w nowoczesnych metodach kształcenia.
- Koordynacja współpracy między szkołą, samorządem a branżą.

Dlaczego ten model jest wartościowy?

Łączy teorię z praktyką w oparciu o rzeczywiste wyzwania zawodowe. Buduje kompetencje zawodowe, społeczne i obywatelskie uczniów. Angażuje środowisko lokalne i branżowe, wzmacniając więzi społeczne. Podnosi atrakcyjność i prestiż szkolnictwa zawodowego. Projekt „Wyznaczenie środka Elku” to przykład modelowej współpracy edukacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Dzięki zaangażowaniu wielu partnerów powstała wartość edukacyjna, kulturowa i społeczna. To model, który może być z powodzeniem powielany w innych branżach i regionach – pokazuje, że edukacja zawodowa może być nowoczesna, prestiżowa i realnie użyteczna.

POWIAT ELCKI

VII Mazurski Zjazd Doradców Metodycznych zgromadził przedstawicieli ośrodków doskonalenia nauczycieli z województwa warmińsko-mazurskiego, 6–7 czerwca 2025 r. w Malinówce, stając się przestrzenią wymiany doświadczeń, refleksji nad edukacją oraz inspiracji do wspólnego działania.

Jednym z głównych punktów programu była prezentacja Macieja Taubera z Instytutu Badań Edukacyjnych *Transformacja w edukacji*. Wystąpienie podkreślało, że zmiana w edukacji nie sprowadza się do reform strukturalnych, lecz wymaga głębokiego przekształcenia kultury pracy szkoły i relacji między nauczycielami, uczniami i otoczeniem. Szczególny akcent położono na kompetencje przyszłości: elastyczność, samodzielność, odporność psychiczną, krytyczne myślenie i zdolność do współpracy. Tauber wskazał również na rolę liderów zmiany oraz potrzebę tworzenia bezpiecznego środowiska, w którym nauczyciele nie będą sami.

Znamy potrzeby nauczycieli, bo je badamy, znamy oczekiwania reformatörów, ale jesteśmy od tego, żeby bezpiecznie nauczycieli przeprowadzić przez zmiany – nie jesteśmy sam, jesteśmy my ODN-y.

Ważnym elementem zjazdu były prezentacje dobrych praktyk ośrodków doskonalenia nauczycieli z województwa warmińsko-mazurskiego. ODN-y przedstawiły innowacyjne rozwiązania stosowane w pracy z nauczycielami, takie jak mentoring, e-learning, sieci współpracy, wspólne lekcje międzyprzedmiotowe i projekty międzyszkolne. Prezen-

tacje spotkały się z dużym zainteresowaniem i wywołały konstruktywną dyskusję o potrzebach nauczycieli oraz możliwościach wspierania ich w codziennej pracy.

Kolejnym punktem programu była wizyta studyjna w Muzeum Michała Kajki w Ogródku – miejscu szczególnym dla dziedzictwa kulturowego Mazur. Muzeum, mieszczące się w domu wybudowanym przez poetę, łączy funkcję ekspozycyjną z działalnością edukacyjną i animacyjną. Uczestnicy zjazdu mieli okazję zapoznać się z oryginalnymi rękopisami, dokumentami i przedmiotami osobistymi Kajki, co wzbogaciło ich wiedzę o historii regionu i znaczeniu edukacji regionalnej. Spotkanie w Ogródku uświadomiło funkcję pełnioną przez lokalne instytucje kultury w kształtowaniu tożsamości i świadomości obywatelskiej młodych i dorosłych.

W programie miało miejsce spotkanie autorskie z Pawłem Iwanowskim – nauczycielem i autorem *Opowiadań o ołówku*, ilustratorką jego książki Emilią Tabak-Sulewską oraz głosem z płyty z nagraniem opowiadań Katarzyną Kamińską. Wszyscy to doradcy metodyczni MODN w Elku. Rozmowa dotyczyła roli słowa i opowieści w edukacji, sposobów pracy z tekstem literackim oraz wartości, jakie niesie ze sobą twórczość zakorzeniona w codziennym doświadczeniu nauczyciela.

Drugi dzień zjazdu upłynął pod znakiem spaceru edukacyjnego po Elku, zorganizowanego we współpracy z Muzeum Historycznym w Elku. Trasa spaceru prowadziła przez cypel przy Międzyszkolnym Ośrodku Sportowym (MOS)

w Elku, skąd rozpościera się widok na Jezioro Elckie i wyspę z ruinami zamku krzyżackiego. Uczestnicy przeszli promem nadą wzdłuż jeziora, następnie zatrzymali się przy Centrum Edukacji Ekologicznej i oznaczonym geometrycznym środkiem Elku, gdzie omówiono znaczenie edukacji przyrodniczej i przestrzennej w nauczaniu. Kolejnymi punktami były Plac Jana Pawła II – miejsce pamięci związane zarówno z wizytą papieża w 1999 roku, jak i z dawną obecnością społeczności żydowskiej – oraz ulica Wojska Polskiego, dawniej główna oś handlowa miasta. Spacer zakończył się przy "dużym kościele", stanowiącym przykład łączenia funkcji duchowej, społecznej i kulturowej.

Zjazd zakończył się wspólną refleksją nad rolą doradcy metodycznego w czasie przemian – nie jako urzędnika reform, ale towarzysza i przewodnika, który z empatią i profesjonalizmem wspiera nauczycieli w codziennej pracy i zmianie.

Kluczowe wyzwania

Na podstawie założeń projektu „Opracowanie rozwiązań zapewniających dostęp do wysokiej jakości zindywidualizowanego i spersonalizowanego doradztwa metodycznego”, można wskazać kluczowe wyzwania, jakie stoją obecnie przed doradcami metodycznymi w systemie edukacji. Projekt ten podkreśla potrzebę zmiany w podejściu do wspierania nauczycieli i wyznacza kierunki nowoczesnego doradztwa.

1. Personalizacja wsparcia – odejście od schematów

Doradcy metodyczni muszą odejść od jednolitych, sztywnych form wsparcia (np. ogólnych szkoleń) na rzecz

indywidualnie dopasowanego doradztwa, opartego na realnych potrzebach nauczycieli, ich poziomie doświadczenia, kontekście pracy (etap edukacyjny, specyfika szkoły, wyzwania lokalne). To wymaga diagnozy potrzeb, elastyczności i uważności w relacji z nauczycielami.

2. Budowanie relacji partnerskiej z nauczycielem

Doradca metodyczny nie może być jedynie ekspertem z zewnątrz, ale powinien stać się towarzyszem w rozwoju zawodowym nauczyciela – kimś, kto wspiera, inspiruje, ale też słucha, rozumie i reaguje na bieżące wyzwania. Wymaga to rozwijania kompetencji miękkich, empatii i komunikacji, nie tylko wiedzy merytorycznej.

3. Wspieranie innowacyjności i rozwoju praktyk edukacyjnych

W świetle projektu doradca ma aktywnie promować, wspierać innowacje dydaktyczne, takie jak praca metodą projektu, gamifikacja, storytelling, indywidualizacja nauczania, ocenianie kształtujące, wykorzystanie TIK. To oznacza, że doradca musi sam być na bieżąco z nowoczesnymi metodami pracy, umieć je wdrażać i przekładać na codzienną praktykę nauczycieli.

4. Zróżnicowane formy pracy doradczej

Projekt zakłada wdrażanie różnorodnych i nowoczesnych form wsparcia: coaching edukacyjny, mentoring, tutoring zawodowy, wspólne tworzenie materiałów dydaktycznych, sieci współpracy nauczycieli. Doradca musi porzucić model wykładowy i umieć działać w wielu rolach: facylitatora, animatora, konsultanta, współtwórcy.

5. Wykorzystanie technologii cyfrowych w doradztwie

Aby zapewnić dostępność i elastyczność, doradztwo metodyczne powinno korzystać z platform cyfrowych,

webinariów, forów wymiany doświadczeń, cyfrowych baz zasobów edukacyjnych.

Doradcy muszą więc posiadać kompetencje cyfrowe, ale też potrafić tworzyć angażujące i praktyczne materiały online.

6. Współpraca ze środowiskiem szkolnym i instytucjami

Wyzwanie stanowi też budowanie sieci współpracy: z dyrektorami, nauczycielami, bibliotekami pedagogicznymi, organizacjami pozarządowymi. Doradztwo nie może działać w oderwaniu – powinno łączyć, integrować i inicjować działania na rzecz jakości edukacji.

7. Dokumentowanie i ewaluacja działań doradczych

Nowy model doradztwa wymaga świadomego planowania, dokumentowania i oceniania efektów pracy doradczej, nie tylko w zakresie frekwencji, ale przede wszystkim wpływu na rozwój zawodowy nauczycieli i jakość edukacji w szkołach.

Droga ku przyszłości

Współczesny doradca metodyczny staje przed wyzwaniem stania się animatorem zmiany, mentorem, doradcą i partnerem, a nie tylko „ekspertem od metodyki”. Oczekuje się od niego wielowymiarowego wsparcia opartego na relacji, elastyczności i nowoczesnych rozwiązaniach dydaktycznych.

Projekt wyznacza jasny kierunek: doradztwo metodyczne musi realnie wspierać nauczycieli w tworzeniu szkoły odpowiadającej na potrzeby współczesnych uczniów.

Jaki dobry przykład zainteresowań dla młodzieży. **Sławosz Uznański-Wiśniewski** to polski naukowiec, inżynier i astronauta Europejskiej Agencji Kosmicznej (ESA). Z wykształcenia jest doktorem nauk technicznych, specjalizuje się w elektronice i promieniowaniu jonizującym. Pracował m.in. w ośrodku CERN, gdzie zajmował się ochroną urządzeń przed skutkami promieniowania w akceleratorach cząstek.

W 2022 roku został wybrany spośród kilkunastu tysięcy kandydatów do nowego korpusu astronautów ESA. 25 czerwca tuż po godz. 8.31 rozpoczęła się komercyjna misja Ax-4 z udziałem Polaka. W misji uczestniczą: dowódczyni misji - Peggy Whitson z USA, pilot - Shubhanshu Shukla z Indii oraz Tibor Kapu z Węgier. Sławosz Uznański-Wiśniewski reprezentuje Polskę w programie lotów kosmicznych i symbolizuje wkład naszego kraju w rozwój europejskiej i światowej nauki. Jego udział w misji to przełomowy moment dla polskiej nauki, edukacji i technologii – inspirujący przykład, że Polacy mogą sięgać gwiazd.

Oto pierwsze słowa polskiego astronauty adresowane do Polaków z kapsuły Dragon: „Drogie Polki i Polacy, dziś robimy ogromny krok w stronę przyszłości technologicznej Polski. Polski opartej na nauce, wiedzy i wizji. Niech ta misja będzie początkiem epoki, w której nasza odwaga i nieustępliwość kształtują nowoczesną Polskę, dla nas i dla przyszłych pokoleń. Kosmos zawsze jednoczył ludzi. Zabieram dziś z Ziemi część każdego z was, naszej siły i naszej nadziei, naszego zaufania. W kosmosie nie jestem sam, reprezentuję nas wszystkich. Z całego serca dziękuję wam za zaufanie. **Kosmos dla wszystkich**, spacer do nowej epoki!” – powiedział polski naukowiec i astronauta w czasie lotu na Międzynarodową Stację Kosmiczną.

Ucz przed potrzebą, nie po fakcie

Nowy przedmiot – edukacja zdrowotna

W związku z wejściem w życie nowej podstawy programowej, od 1 września 2025 r. w polskich szkołach zostanie wprowadzony nowy przedmiot – edukacja zdrowotna (EZ). Podczas konferencji zorganizowanej w MODN nauczyciele już uprawnieni oraz nauczyciele, którzy będą mogli nabyć uprawnienia do prowadzenia EZ oraz dyrektorzy mieli okazję zapoznać się z podstawami prawnymi, założeniami programowymi i praktycznymi aspektami wdrażania EZ.

Teresa Truchan, trener edukacji zdrowotnej, przedstawiła nauczycielom nowego przedmiotu przedstawiała zarys podstawowych zagadnień: podstawy prawne dotyczące organizacji EZ w szkole, podstawa programowa EZ – co muszą wiedzieć przed początkiem roku szkolnego 2025/26; jak przygotować się do spotkania z rodzicami na temat EZ? Pierwsza lekcja EZ w klasie.

Podstawy prawne organizacji EZ w szkole

Zgodnie z nowelizacją rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie ramowych planów nauczania, Edukacja zdrowotna stanie się od 2025/2026 roku obowiązkowym przedmiotem nauczania w klasach IV–VIII szkoły podstawowej oraz w szkołach ponadpodstawowych.

Podstawą prawną do organizacji przedmiotu są: znowelizowana podstawa programowa kształcenia ogólnego, zapisy w statucie szkoły (dotyczące m.in. klasyfikacji i oceniania), aktualizacja arkusza organizacyjnego szkoły oraz przydział godzin w planie lekcji.

Przedmiot może być prowadzony przez nauczycieli wychowania fizycznego, biologii, edukacji dla bezpieczeństwa lub pedagogów szkolnych – po odpowiednim przeszkoleniu.

Podstawa programowa edukacji zdrowotnej – co trzeba wiedzieć?

Główne cele edukacji zdrowotnej to:

- rozwijanie świadomości i odpowiedzialności za własne zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne,
- kształtowanie postaw prozdrowotnych i profilaktycznych,
- rozwijanie kompetencji w zakresie higieny, aktywności fizycznej, zdrowego odżywiania, bezpieczeństwa emocjonalnego i relacji rówieśniczych,
- przeciwdziałanie uzależnieniom i zachowaniom ryzykownym.

Treści programowe podzielone są na 4 główne obszary:

- Zdrowie fizyczne – aktywność ruchowa, sen, higiena, odżywianie.
- Zdrowie psychiczne i emocjonalne – radzenie sobie z emocjami, stres, samoocena.
- Relacje i zdrowie społeczne – komunikacja, asertywność, przeciwdziałanie przemocy.
- Bezpieczeństwo i profilaktyka – pierwsza pomoc, uzależnienia, media cyfrowe.

Jak przygotować się do spotkania z rodzicami?

Wdrożenie nowego przedmiotu wymaga nie tylko gotowości organizacyjnej, ale również wsparcia i zrozumienia ze strony rodziców. Dlatego szkoły powinny zaplanować na początku roku szkolnego zebrania informacyjne, podczas których:

przedstawiony zostanie cel i zakres Edukacji zdrowotnej, wyjaśnione zostaną zasady oceniania (jeśli szkoła zdecyduje się na ocenę opisową lub liczbową), rodzice będą mogli zadawać pytania i zgłaszać ewentualne obawy, szkoła zaprezentuje materiały dydaktyczne, z których będzie korzystać.

Dobrze przygotowane spotkanie pomoże budować zaufanie i współodpowiedzialność rodziców za zdrowie dzieci.

Pierwsza lekcja Edukacji zdrowotnej – od czego zacząć?

Pierwsze spotkanie z uczniami to okazja do:

- wyjaśnienia, czym jest zdrowie w ujęciu WHO (fizyczne, psychiczne, społeczne),
- przedstawienia celów i tematów, które będą poruszane na zajęciach,
- stworzenia kontraktu klasowego, który będzie oparty na

szacunku, poufności i otwartości,

- włączenia uczniów do rozmowy: „Czym dla mnie jest zdrowie?”, „Jak dbam o siebie na co dzień?”,
- przeprowadzenia prostego ćwiczenia integracyjnego lub autorefleksyjnego (np. „Mój plecak zdrowia”).

Ważne, by od początku budować bezpieczną atmosferę, opartą na akceptacji i dialogu. Edukacja zdrowotna ma nie tylko informować, ale też wzmacniać, rozwijać i towarzyszyć uczniom w ich rozwoju osobistym.

Nowy przedmiot edukacja zdrowotna to krok w stronę świadomej, holistycznej edukacji, która dostrzega, że bez zdrowia nie ma uczenia się. Wprowadzenie go do szkół to nie tylko zmiana w siatce godzin, ale również szansa na wzmocnienie kompetencji życiowych uczniów, wsparcie ich dobrostanu i tworzenie zdrowszego społeczeństwa.

Ucz przed potrzebą, nie po fakcie

To motto najlepiej oddaje sens wprowadzenia nowego przedmiotu edukacja zdrowotna. W czasach, gdy dzieci i młodzież coraz częściej zmagają się z problemami zdrowia psychicznego, brakiem ruchu, złymi nawykami żywieniowymi czy presją społeczną, nie wystarczy „ratować” – trzeba zapobiegać, edukować, wzmacniać.

Edukacja zdrowotna jest narzędziem budowania odporności fizycznej, psychicznej i społecznej. Uczy, jak zadbać o siebie, zanim pojawi się zagrożenie. Jak być świadomym, odpowiedzialnym, spokojnym i zdrowym człowiekiem na co dzień.

Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Elku
zaprasza na
kurs doskonalący

Edukacja zdrowotna Nowy przedmiot w szkole

Odbiorcy:

**Nauczyciele posiadający uprawnienia
do nauczania przedmiotu**

Cele kursu:

- podniesienie kompetencji nauczycieli w zakresie edukacji zdrowotnej – przygotowanie ich do prowadzenia nowego przedmiotu z uwzględnieniem aktualnych standardów i potrzeb uczniów,
- rozwijanie wiedzy o zdrowiu fizycznym, psychicznym i społecznym – nauczyciele zdobędą narzędzia do przekazywania uczniom wiedzy wspierającej zdrowy styl życia,
- kształtowanie umiejętności dydaktycznych w zakresie prowadzenia zajęć prozdrowotnych – w tym projektowania atrakcyjnych lekcji i pracy metodą projektów,
- budowanie świadomości roli szkoły w promocji zdrowia – w kontekście profilaktyki, zdrowia psychicznego i wspierania dobrostanu uczniów.

Realizacja: wrzesień 2025 – kwiecień 2026

40 godzin dydaktycznych w formie hybrydowej

Zapisy: www.modn.elk.pl

Publikacja, którą oddajemy w Państwa ręce, dostępna jest na stronie modn.elk.edu. Powstała z potrzeby serca i praktyki codziennej pracy z dziećmi o różnicowanych potrzebach komunikacyjnych, w tym ze spektrum autyzmu, afazją, zespołem Downa czy niepełnosprawnością intelektualną. Jako nauczycielki Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Elku, na co dzień spotykamy się z wyzwaniami związanymi z budowaniem porozumienia z dziećmi niemówiącymi lub posługującymi się ograniczonym językiem werbalnym. Dlatego zdecydowałyśmy się na opracowanie znanych i lubianych wierszy Jana Brzechwy w formie dostosowanej do komunikacji alternatywnej i wspomagającej (AAC).

Wiersze zostały przełożone na język symboli PCS (Picture Communication Symbols), które stanowią jedno z najczęściej stosowanych narzędzi komunikacyjnych w pracy z dziećmi niemówiącymi. Dzięki temu możliwe stało się nie tylko zrozumienie treści wiersza, ale również aktywne uczestnictwo dzieci w zajęciach poprzez wskazywanie, czytanie wspomagane, a nawet inscenizację z użyciem tablic komunikacyjnych. ZOO: Tygrys, Struś, Papuga, Lis, Wilk, Żółw, Zebra, Kangur, Żubr, Dzik, Mała, Krokodyl, Żyrafa, Niedźwiedź, Pantera, Słoń, Wielbłąd, Żuk

AAC (Augmentative and Alternative Communication) to podejście, które otwiera nowe możliwości porozumiewania się, dając dzieciom szansę na wyrażanie emocji, potrzeb, opinii oraz uczestniczenie w życiu społecznym i edukacyjnym na miarę ich możliwości. Zastosowanie symboli PCS w kontekście literackim nie tylko wspiera rozwój językowy, ale również rozwija kompetencje poznawcze, społeczne i emocjonalne. W niniejszej publikacji chcemy pokazać, że klasyka literatury dziecięcej może być dostępna dla każdego dziecka niezależnie od poziomu funkcjonowania językowego. Naszym celem jest zachęcenie nauczycieli, terapeutów i rodziców do wspólnej, symbolicznej wędrówki przez świat wyobraźni Brzechwy, wzbogaconej o narzędzia AAC.

A. Sztachañska, A. Zawadzka, W. Cuper, E. Musialik,
K. Kasprzak, M. Kisiał, A. Mikołajczyk, M. Maciejewska,
K. Zawadzka, A. Niedźwiedzka-Godłowska, M. Herman